

S. D. L. N.

HORTUS
UPSALIENSIS,

QUEM

CUM CONSENSU AMPLISS. FACULT. MEDICÆ,

IN REGIO AD SALAM LYCEO,

SUB PRÆSIDIO

VIRI CELEBERRIMI,

D:NI DOCT. CAROLI
LINNÆI,

MED. ET BOTAN. PROFESS. REG. ET ORD.

ACAD. IMPER. REGG. MONSPEL. STOCH.

ET

UPSAL. SOCIO, HUIUSQUE SECRETARIO.

SPECIMINIS ACADEMICI

LOCO,

PUBLICÆ DISQUISITIONI SUBJICIT /

SAMUEL NAUCLER,

OLAVI FILIUS,

HELSINGUS.

IN AUDIT. CAROL. MAJ. AD D. XVI. DECEMB.

ANNI MDCCXLV.

HORIS ANTE MERIDIEM SOLITIS.

UPSALIÆ.

S:Æ R:Æ M:TIS
MAGNÆ FIDEI VIR,
Nobilissime atque Consultissime
DOMINE,
DN. JOËL
BREHMER,
Metropolis Stockholmensis
CONSUL *Amplissime,*

AVI loco, omni animi submissione
perpetim prosequende,

FUturum spero, ut mihi faci-
lis ignoscas, Ave Honora-
tissime, quod ego morem diu rece-
ptum

*ptum sequutus, hasce studiorum meo-
rum primitias Nomini Tuo consecra-
re sustinuerim, & publice etiam,
non privata solum pietate, Te colam.
Omnibus animi corporisque bonis in
dies auctus & confirmatus quam diu-
tissime vivas, vigeas, floreas. Quem-
admodum vero cæpisti, ita porro fa-
vere perge, queso,*

Nobilissimi atque Amplissimi
NOMINIS TUI

Cultori humillimo
SAMUELI NAUCLÉR.

VIRO *Admodum Reverendo & Præclarissimo,*
Dn. Mag. SIMONI NAUCLERO,
Ad Reg. Arof. Gymnaf S. S. Theologiæ LECTORI
Primario, in Balund PASTORI & PRÆPOSITO
meritissimo, nec non Ven. Consist. ADSES-
SORI Gravissimo,
PATRUO omni veneratione semper colendo.

Amplissimo Consultissimoque VIRO,
Dn. JULIO FR. ZIERVOGEL,
Curiaë interioris, quæ in Australi Suburbio Stockholmiæ
est, ADSESSORI Primario,
AVUNCULO Optimo.

VIRO *Plurimum Reverendo atque Præclarissimo,*
D. Mag. CHRISTOPH. RISELIO,
PASTORI in Öster-Åker vigilantissimo,
FRATRIS loco perpetim Observando.

Speçtatisimo Prudentissimoque VIRO,
Dn. OLAVO NAUCLER,
In
Stadberg & Ragvaldsberg
Rei Metallicæ CULTORI Perindustrio,
FRATRI, ut unico, ita & Carissimo.

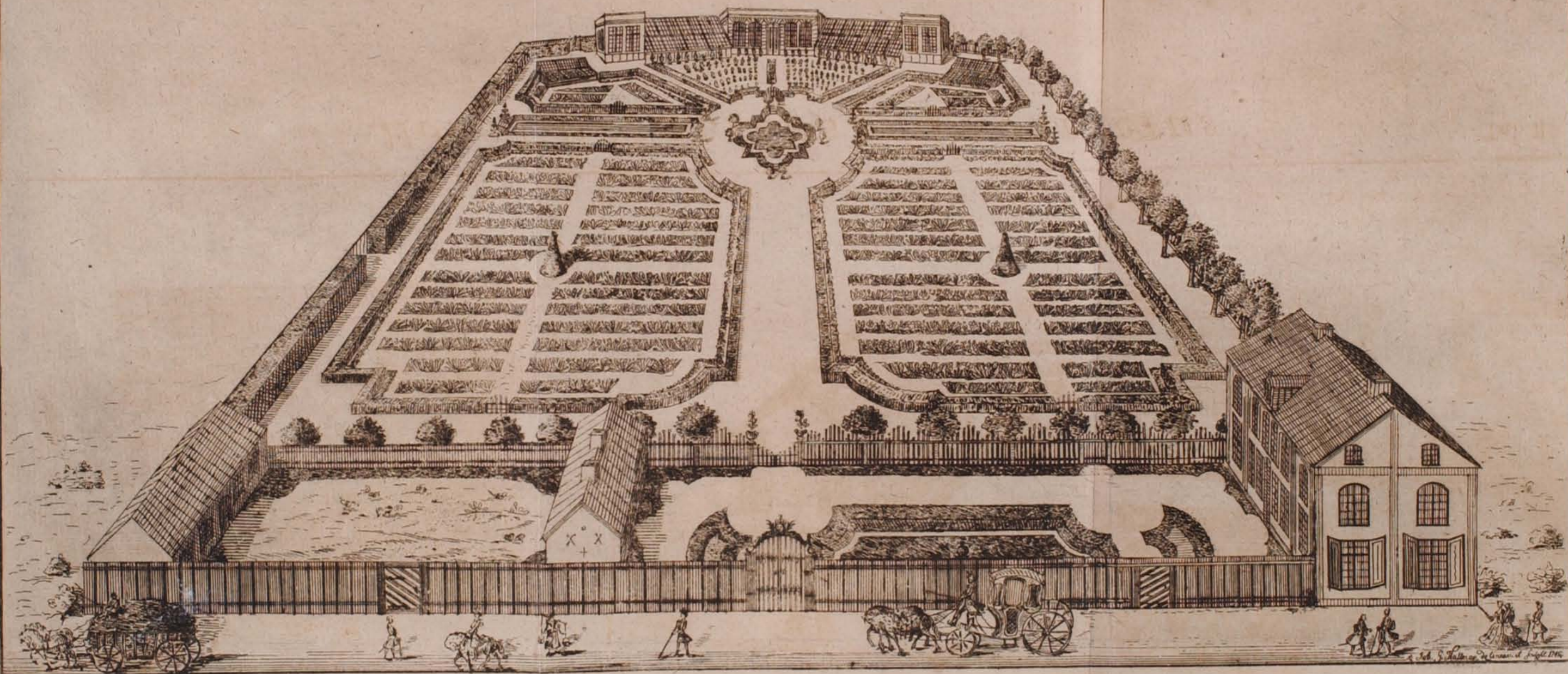
VOBIS

H*Anc, de Horto Botanico Academiæ Upsaliensis,
Dissertationem, cum omnigenæ felicitatis voto,*

Confecrat
AUCTOR.

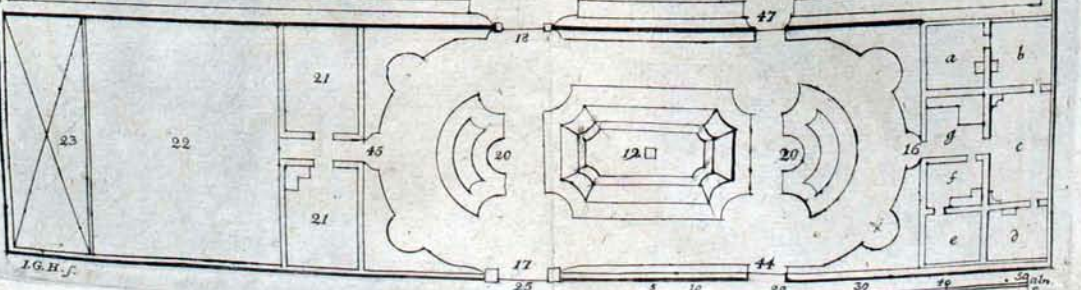
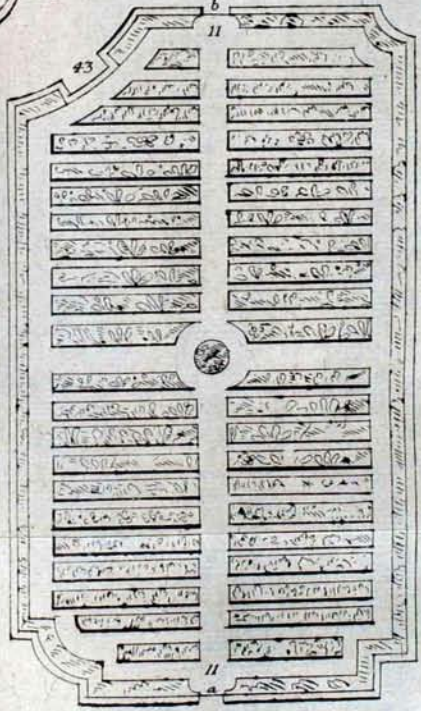
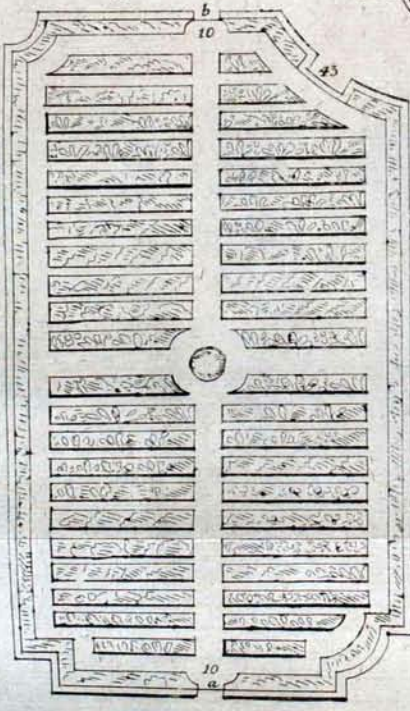
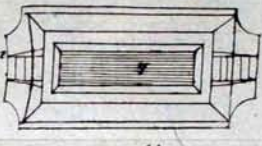
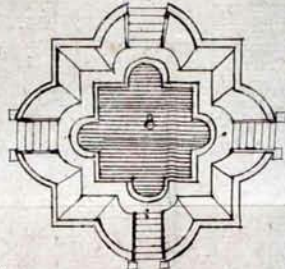
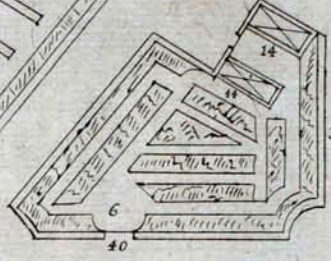
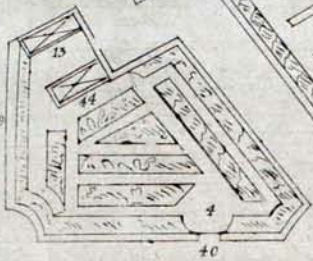
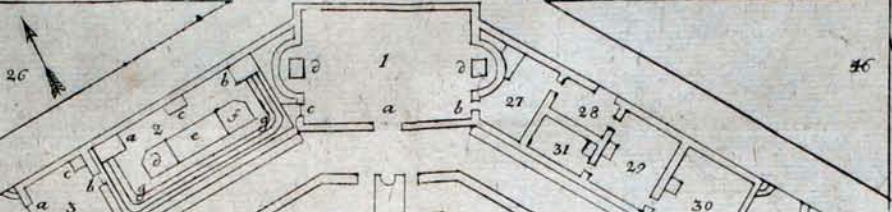
HORTI UPSALIENSIS PROSPECTUS.

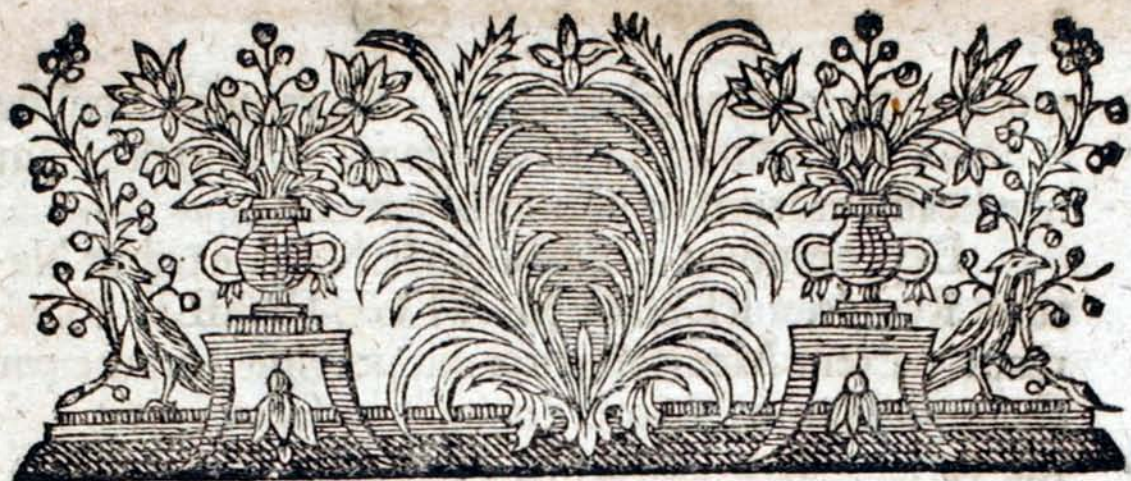
Tab. II.

HORTI UPSALIENSIS MAPPA.

Tab. I.
32

PROOEMIUM.

STUDIUM MEDICUM bifariam commodissime dispesci potest; in *Cognitionem Morborum* & *Cognitionem Medicamentorum*.

Necessaria ad *Cognitionem MORBORUM* sunt *Anatome*, *Physiologia*, *Pathologia*, *Aithiologica* & *Nosologica*.

MEDICAMENTORUM vero *Cognitio* scientiam sibi deposcit *Naturalem*, *Dietam*, *Chemiā* & *Vires Medicamentorum*.

Quapropter in omnibus fere bene institutis *Litterarum Officinis* sive *Academiis*, ubi qua par est *industria studioque* excoli cœpit *Studium Medicum*, duo inprimis ad hanc disciplinam necessaria semper observata fuere; **NOSOCOMIUM** & **HORTUS BOTANICUS**: in illo, ut *indolem ac rationem*

A

mor-

morborem contemplarentur, discerentque melius Studiosi Medicinæ; in hoc autem, ut cognitionem Medicamentorum animo imbiberent.

Depromuntur **MEDICAMENTA** e tribus Naturæ Regnis. **REGNUM VEGETABILE** maximam partem Medicamentorum porrigit, utpote per se amplissimum, odore denique ac sapore ut maxime varians ac multiforme. **REGNUM LAPIDEUM** singulari etiam utilitate sua pollet, quamvis Medicamenta, hinc desumpta, violentius agunt & vix ac ne vix quidem corpori humano adsimilari queant. **REGNUM ANIMALE** minimam subministrat quantitatem medicamentorum huc usque usitatorum, quandoquidem partes animalium maxime victui alimentisque inserviunt.

VEGETABILIA per insignem illum sui usum & præstantiam in *Medicina*, in *Oeconomia*, in *Operibus manufactis*, in *Commerciis*, in re denique *Culinaria*, multo maximam, homines omnis ævi ad studium Botanicæ impigre colendum extimularunt.

Non sibi sufficere opinati sunt mortales usum herbarum ad hoc usque tempus in re medica receptorum familiarem sibi reddere, quandoquidem in dies observata sunt experimenta aliarum herbarum de quibus parum vel nihil omnino noverunt veteres; quarum tamen usus declaravit, eas prioribus nihilo fuisse deteriores, nec minorem habuisse usum. Botanici usu & experientia clari, varia adornare systemata & compendia hujus scientiæ amplificandæ, certis ita substratis fundamentis, quorum

ope

ope ad notitiam rei herbariæ perveniri perque sic dictas affinitates de earum analogiis judicari posset melius. e. g. Ubi nuper in Pennsylvania D. Tennent vires istius radicis expertus fuit, quam habuere Nationes sylvestres, tanquam specificum aliquod secretum adversus morsum *Viperæ Caudisonæ*, ac perspexit porro insignem illam hujus medicamenti virtutem in febribus inflammatoriis, argumentati sunt illico Parisienses per analogiam affinitatis, sicut esset illa *POLYGALA caule simplici erecto, foliis ovato-lanceolatis alternis integerrimis, racemo terminatrice erecto Gron. Virg. 80.* ita etiam haud dubie *Polygala* per Europam vulgaris sive *POLYGALA foliis lineari-lanceolatis, caulibus diffusis herbaceis. Virid. Cliff. 70.* futurum omnino, ut eodem propemodum usu præstaret. Quin experimentis edocti viderunt idem feliciter succedere in febribus inflammatoriis. E scriptis aliorum, genera morborum disci non diffitemur; clarius vero ac distinctius ea intelligemus, quæ tractavimus ipsi & in quibus versati fuerimus longius. Similiter lectis aliorum systematibus ad cognitionem herbarum viriumque plantarum pervenire licet; distinctam vero clarioremque ideam haurimus earum, quas vel ipsi virentes conspexerimus vel odoratu gustave nostro dignoverimus. In Nosocomiis facultas nobis conceditur, imprimis vires simplicium in morbis experiendi. Occasionem suppeditant optimam Horti Botanici Plantarum exoticarum, quarum virtutes in Nosocomiis explorantur. Explorationem hanc necessariam esse

fatis superque constat. Verbi causa: **ACMELLA** planta est eximii pretii de insula Zeilona deportata, & cujus effectus in calculo magnam promeretur laudem; **SIEGESBECKIA** in Hybernaculis parum æstimatur, præ copia invida prorsus hortulanis planta: cognatio autem illa arctior, quæ Siegesbeckiæ cum Acmella intercedit, facit ut adversus Calculum quid remedii afferat, experimentis indagetur & annon eandem vim, quam Acmella habeat: quippe quum impensis haud magnis comparari possit, magno cum fructu hoc confirmaretur.

HORTI BOTANICI.

AD Plantarum cognitionem acquirendam resque Botanicas penitus intelligendas, multa olim ac varia ad exteras regiones requirebantur itinera, nec solum sumtus ingentes facere necesse erat, sed etiam jacturam valetudinis, ætatis; imo etiam pericula atque labores suscipiendi fuere. Illud exemplo *Burseri* constat, qui ea de causa plurimas Europæ regiones perlustravit; videatur hanc in rem Clusii vita aliorumque.

Quanto majorem promerentur Itali laudem, qui circiter medium seculi, post Christum natum, *decimi sexti* primi ad Academias, *Hortos Botánicos* instituerunt, & hoc quidem laudabile institutum præstantissimæ quæque Academiæ sunt imitata. Nunc igitur Studioso Botanicæ integrum est in uno quodam Academico Horto sine dispendio temporis, sine sumtu, sine tædio itineris longioris plures plantarum

tarum species oculis subjicere, quam aut Clusius aut Burserus oculis usurparunt olim, aut qui oras utriusque Indiae aut Africae ea de causa attigerunt.

Observatione dignum est, praeripimus per industriam eorum, quorum intererat, sensim hortos Botanicos in Borealibus hisce plagis institutos fuisse simul cum ipsis scientiis rei Medicæ. Sua vidit initia *Hortus Patavinus* 1540. *Pisanus* 1547. *Bononiensis* 1547. *Parisiensis* 1570. *Leidensis* 1577. *Lipsiensis* 1580. *Monspeliensis* 1598. *Fenensis* 1629. *Berolinensis* 1714. ut reticeamus reliquos.

Instituti sunt Horti Botanici plantarum propter multitudinem; ubi tamen major cura accessit ac solertia, MUSEA quoque instituta invenimus, in quibus Lapidum variorum multitudo curiosis subjicitur oculis, veluti *Petrarum*, *Minerarum* & *Fossilium*, quin etiam multitudo animalium, quales sunt *Quadrupedia*, *Aves*, *Amphibia*, *Pisces*, *Insecta* & *Vermes*, ut ea ratione Studiosis Medicinæ, quidquid ad Materiam Medicam pertineat, facultas videndi cognoscendique subministretur, talia simul Musea in Horto Botanico Lipsiensi, Amstelodamensi, Parisiensi, Chelsejano aliisque quam plurimis, nostris patent oculis.

HORTUS UPSALIENSIS.

Progressu temporis & scientiarum heic ultra annos centum sua vidit primordia, Hortus Upsaliensis, cum de via compendiarum cogitari cœpit, qua ad Botanicen pateret aditus. Tres Upsaliae florere Medicinæ Professores, successionis ordi-

ordine sese excipientes, Chesnecopherus, Franckenius & Rudbeckius; quorum singuli, non utique ignorantes quantum commodi tale afferret institutum, id agendum sibi putaverunt, ut rem tanti momenti cordi sibi careque Senatus Academicus haberet. Quocirca ad annum 1637. die 26 Aprilis in Consistorio Academico, praesente Academiae, id temporis, Cancellario Lib. Bar. D. JOH. SCHYTTE decretum, ut ibi Hortus noster Botanicus, ubi nunc aedificatum est Nosocomium Academicum, instrueretur, qui quidem fundus usibus Regiae veteris jam tunc erat assignatus. *ex Palmiskiöldianis.*

A:o 1643. die 1 Febr. & 3 Maji supplicibus apud Sacram Regiam Majestatem literis de institutione Horti Botanici agere coepit Consistorium Academicum. *Palmisk.*

1648 Stabulum Regium cum Academiae donaretur, idem locus huic horto destinabatur, deinceps autem consultatum actumque est, ut confinia prati Regii seu Tractus qui *Islandet* dicitur, Horto propius fieret. *Palmisk.*

Anno 1653 d. 28 Junii super eadem re ad Serenissimam Regiam Majestatem referebatur, quod tamen successu caruit, donec manum operi admo-
veret B. Professor Olaus Rudbeck. *Palmisk.*

PRÆFECTURA OL. RUDBECKII patris.

OL. RUDBECK, Pater, natus d. 13 Sept. 1630, Joh. Rudbeckii Episcopi Arosiensis Filius, insigni ingenii acumine praeditus, in adolescentia

scientia Doctore usus Med. & Botan. Prof. Joh. Frankenio, in studiis Medicis magnos non modo fecit progressus, sed etiam ad res Mechanicas, artem Pictoriam & Musicam animum studiumque convertit singulare. In studio Medico quantum ille profecerit & Anatomia potissimum, vel inde constat, quod juvenilibus adhuc annis *Vasa Lymphatica* indagaverit, cujus tamen inventionis palmam illi dubium facere conatus est Thomas Bartolinus. Hujus Rudbeckii ingenii claritate commota Regina Sveciæ, Christina, lautum ei assignavit stipendium, quo subsidio suffultus, exterarum inviseret regiones, vires animi magis exculturus. Aliquamdiu ergo apud *Batavos* commoratus, domum rediit, advecta secum ingenti copia plantarum exoticarum: quando publico Programmate litterarum studiosos convocat ad apparatus herbarum, nec dum in Patria visarum contemplandum, conquestus simul spatium se vix habiturum tantæ multitudinis capax, quæ ad lustrandas res tantæ raritatis coitura foret; se tamen spe & opinione frustratum animadvertit Vir Clarissimus & vix unum alterumve esse, qui accedere, illum exquisitissimum multoque pretio conquistum plantarum apparatus lustrare dignaretur. Longior ad eo mora temporis requiritur, antequam Nationi cuiquam aut Genti res quælibet, per se quantumvis egregia & perutilis, sese adprobaverit.

Ingenii igitur ac doctrinæ præstantia Rudbeckius omnium bonorum studia & commendationem sibi collegerat, quum Illustrissimus per ea tempora
Can-

Cancellarius Academiae Upsaliensis Dominus Comes de la Gardie probe intelligens Rudbeckium ad commoda hujus Lycei natum factumque, ei Adjuncturae munus detulit, mox apud Regem egit, ut Professor Medicinæ extra ordinem constitueretur, & exacto fere anni dimidio Ordinarius Medicinæ Professor, *Stenio* defuncto, evaderet.

Hoc tanto Mæcenatis sui favore utendam ratus Rudbeckius idque proposito ad hanc Academiam rei Botanices amplificandi, in vectis non modo plantarum indigenarum speciebus ad instruendum hortum hunc novum, sed fecit etiam ut exoticarum herbarum raritate & copia structior evaderet Hortus Cancellarii de la Gardie ad Palatium Jacobsdahl, nunc Ulrichsdal; quorum index in opusculo a B. Rudbeckio edito, cui titulus DELICIAE VALLIS JACOBÆ. Ups. A:o 1664 in Duodecimo.

Anno 1657 Hortus Academicus a Nostro fundari coepit auspiciis Caroli Gustavi Regis. *Scheff. Ups. 272.*

Anno 1660 d. 27. Aprilis venditione Horto Botanico cessit fundus Erici Olai F. situs in urbis parte, quæ Foswen dici consuevit.

Anno 1662. d. 14. Januarii Rudbeckius Noster dono obtulit totum suum fundum, ædes & areas bene cultas complectentem, ter mille trecentis & quinquaginta Thalerum cupreorum pretio æstimatum.

Die 28 Martii ejusdem anni area item hortensis Claudii Edenberg ad plateam majorem sita in usum

sum Horti emebatur. Eodem Anno d. 6. Decembris Ordo Urbicus Horto Academico fundos quatuor ad plateam majorem sitos, liberali condonatione addixit.

Circiter annum 1669 agrestis area viduæ Humeri ad Swartbecken sita, Hortum nostrum auxit.

Anno autem 1670 diplomate Magistratus Urbici fundus piscinæ proximus in tractu Swartbecken, in usum Horti Academici concessit *).

Quanto cum labore quaque industria Hortum Academicum fundarit ac locupletarit Noster, ex indicibus plantarum heic consitarum variis, in lucem editis, colligi potest. Vide

I. *Catalogum Plantarum tam exoticarum quam indigenarum, quibus Hortum Academicum Upsaliensem primum instruxit An. MDCLVII. Olaus Rudbeck. Upsaliæ 1658. 12:mo pag. 43.*

II. *Hortum Upsaliensis Academiæ ex auctoritate S. R. M:tis primum instructum anno 1657 ab Olao Rudbeck, accedit eiusdem Auctarium novissimum. Upsaliæ 1666. 12:mo pag. 22.*

III. *Hortum Botanicum variis exoticis indigenisque plantis instructum curante Olao Rudbeckio. Upsaliæ 1685. 8.vo pag. 120. Latino Svetice.*

In hoc novissimo 1870 plantas recenset Auctor,

*) Sed de his Pauca; nostri enim non est instituti primordia hujus horti multis describere, sed præsentem modo adumbrare, præsertim cum Vir Doctissimus D. J. L. Arrbenius in *Historia Academiæ Upsaliensis* propediem, in his uti in aliis, omnium desideris satisfaciet.

Etor, inter quas, si Sveticas & varietates exceperis, 630 circiter reperies exoticas.

HYBERNACULUM quoque esse fecit ibi, ubi nunc Aquarium Palustre occurrit *); proxime etiam ad Hybernaculum effossus est puteus ad aquilonem, qui etsi terra coopertus & non conspicuus, hodie tamen persistit. Exacte in eo loco ubi in Tabula N:o 7. & lit. a.

DOMUM PRÆFECTI fig. 20. seu Professoris Botanices latere coctili ædificandam curavit Horto vicinam, eodemque ubi jam visitur loco; ut Professor Botanices tanquam præfens, hunc tractum vigili tueretur oculo; commendari heic merebantur tectum, januæ, fenestrarum valvæ aliaque, pro ligno ex ferro comparata, ad vim incendiorum eludendam.

Huc accedit, quod magnus ille Vir laborem Studioforum Rei Herbariæ levaturus de libris impressis, exsculpendas curavit figuras ligneas cujusque plantæ, ante sua tempora exhibitas, ut in uno eodemque opere seu libro (Camporum Elyfiorum] plantarum omnium formas exhiberet & ut qui hoc uteretur Libro, reliquis omnibus facile carere posset.

Reliqua ab hoc Viro inventa sollerteque instituta sicco jam præterimus pede, in quibus numerari suo jure debet *Theatrum Anatomicum*, in fastigio
Aca-

*) Quomodo Rudbeckius in animo habuerit situm areasque Horti & adsignatum Hypocaustum disponere Tabula 33 Figura 125 in opere Atlantico satis demonstrant,

Academiae Gustavianae exstructum, quo elegantius atque commodius toto Europaeo orbe vix adspicies. Loquitur & abunde opus *Atlantices*, prorsus insignne, quid quantumque Antiquitates Patriae illustrandas operae atque industriae contulerit.

Ad postremum spartam Professoris Botanices, annuente Sacra Regia Majestate, detulit filio Olavo Rudbeckio ad annum 1690, & post incendium, quod anno 1702 d. 16 Maji maximam urbis partem sedaverat, ardente febris die 12 Decembris eiusdem anni naturae debitum reddidit. Vir Patriae suae decus & ornamentum longe excellentissimum*).

PRÆFECTURA OL. RUDBECK filii.

OL. RUDBECK, magni Patris filius indolis eximia, natus an. 1660, d. 15. Martii, cura & institutione paterna, quævis præclara acri arripuit ingenio: In adolescentia digladiandi, equitandi & pingendi arte non modo exercebatur, sed Botanicis potissimum quantopere profecisset, indicio est *Dissertatio Academica, de propagatione plantarum*, egregia, *Upsaliae Anno 1686. 8:vo.* Quo quidem eruditionis suae specimine, dum universam Horticulturam exhibuit, planum juxta fecit omnibus seminime tironem esse, sed veteranum potius & subacti ingenii hominem.

B 2

Quare

*) Qui plura de vita & gestis hujus Præfecti desiderat, adeat *ESBERGII Laudationem funebrem in Olavum Rudbeck Patrem, habitam Upsaliae anno 1703. Quarto.*

Quare constitutus *Facultatis Medicæ Adjunctus*, An. 1687, peregre profectus, Daniam, oras Germaniæ, Belgium & Britanniam emensus, *Ultrajeſti*, anno 1690, *Doctor Medicinæ* legitime renunciatus est, edito præclaræ eruditionis suæ specimine *de Fundamentali Plantarum notitia*. *Ultrajeſti* 1690. 4:o & *Viennæ* 1690. 12:mo, cujus incudi subjecto Hermanni Systemate Plantarum novo, palam fecit universis, diligentissima auscultatione Hermanni Professoris Leidensis, familiariter notis jam plerisque plantarum generibus, solidissima se Botanices principia animo comprehendisse.

Anno 1691. Huic Filio mox domum reduci, jam ingenii & doctrinæ opibus instructissimo, munus Professorium & simul quidquid ad res Botanicas pertineret, reliquit Parens Rudbeckius.

A. 1695 Jussus est a Rege Carolo XI oras *Laponiæ* perlustrare Rudbeckius Junior, ibidem, quæcunque inveniri uspiam potuissent, *species Lapidum*; *Plantarum*, *Herbarumque*; *Avium*, *Piscium* & *animalium ceterorum*, omnia, attenta ingenii & oculorum acie, signaturus. Iter hoc molestia plenissimum obsequenti promptoque animo suscepit, adsumtis secum vitæ sociis Fratribus Comitæ dignitatis JACOBO & CAROLO GYLLENBORG; Est Hic, quem Cancellarium suum gratiosissimum & vere magnum veneratur Academia Upsaliensis, atque ut hoc Mæcenate diutissime fruatur, ardentè precamur. Aderat etiam ad manum *Andreas Holtzbohm*, *Arte Pictoria præstantissimus*, *Doctor deinceps*
& Me-

& Medicus Provincialis Nycopiæ. Fecit hæc in Alpes Boreales expeditio, ut Tomus primus *Nove* sic dictæ *Samolad seu Lapponie illustratæ*, in lucem publicam ederetur *Ups.* 1701. Quarto, Latino Svecice, pag. 79. Reliqui Tomi nondum editi, idque rei literariæ detrimento haud mediocri. Quantum in *Lapponia Plantarum* indagarit noster, *Acta Literaria*, *Ups.* 1720 satis indicant.

Mirificæ erat voluptati ope Holtzbomii omnes fere Avium Svecicarum species depictas expressasque intueri, quas tam concinne & adcurate delineavit, ut palmam dubiam omnibus fecerit scitus ille pictor. In hunc volatilium adparatum, in gratiam studiosæ juventutis, publicas instituit lectiones Rudbeckius.

Auxiliares etiam manus tulit Patri Rudbeckio in opere majore, figuris plantarum numerosissimarum exornato, unde typis impressus prodiit *Campi Elysii Liber secundus, opera Olavi Rudbeckii, Patris & Filii, Upsaliæ* 1701. Folio, pag. 239. Tomus primus typis exscriptus, nondum tamen de officina Typographica exiit; figuræ item omnes ligno insculptæ, in complementum decem Tomorum sequentium, dum Anno 1702 d. 16. Maji fortuitum incendium brevi momento maximam partem urbis Upsaliensis, Arcem Regiam, Tempia, Academiam Carolinam, officinam Typographicam, Hortum Academicum & ejus Hybernaculum hausit inque cineres & favillas redegit.

Major

Major utique incidit calamitas, majus damnum, plerisque in locis, quam ut facile refarciri posset; hinc adeo epocha Horto nostro dira satis & funesta numeratur: Rudbeckii quidem cura & labor pro re Hortensi etsi neutiquam cessaret, experiri tamen cogebatur, species plantarum æstivo tempore collectarum, aut exteris ab oris advectarum, vi hiberni frigoris quotannis emori, quandoquidem ad earum conservationem nullum amplius suppetebat Hybernaculum

Idem etiam, ubi multam posuerat operam in lingua Lapponica, ejusque natalibus, illustranda, factis antea in studio Lingvarum Europæarum & Orientalium magnis profectibus, sensim pedetentimque harum rerum deliciis incensus, ad *Lexicon* quoddam *Harmonicum* elucubrandum, adjecit animum, idque industria & labore, die nocteque incomparabili: qua propter non mirum si frigescere & negligi cœperit in dies Hortus Botanicus, quodq;

Alterius vires subtrahit alter amor.

Mora moram traxit, ingravescebat ætas, Clementissimo etiani permisso Sacræ Regiæ Majestatis, ad *Lexicon* *Harmonicum* perficiendum omne studium & operam contulit, vicaria fungentibus opera Martino, Rosenio & Linnæo.

Itaque ubi exoleverat aliquamdiu Hortus Noster, de illo recuperando sollicitus cogitare cœpit Senatus Academicus: Præsidi huius Dissertationis Celeberrimo id negotii datum est, ut sollertem Hortula-

tulanum provideret; arcessebatur hanc in rem idcirco Diedericus Nietzel Anno 1739, suæ artis magister intelligentissimus.

Tandem Rudbeckius Pleuritide morbo implicatus, qui in Aphthas cessit, ex hoc mortalitate emigravit A. 1740. d. 23 Martii *).

Medicus Regius & Reg. Colleg. Med. Adsector, Celeberrimus Dn. Doct. NICOL. ROSE'N, Rudbeckio successit An. 1740, alter vero Professor Medicinæ, Doct. *Laurent. Roberg*, senio pressus vacationem muneris Professorii impetravit, cui Anno 1741 suffectus Dn. Doctor CAROLUS LINNÆUS, quam spartam quanta cum nominis sui gloria ornet, multa exterorum & indigenarum de illis elogia abunde testantur.

Hi duo Professores recens constituti, rem Medicam jam prope jacentem, quantum in ipsis, facilius sublevaturi, inter se pacti sunt de sua cujusque opera commutanda, ut D. D. ROSENIUS *Nosocomii* præfecturam curaret remque *Anatomicam* publicis lectionibus traderet, *Physiologiam* præterea, *Pathologiam Aithiologicam*, *Therapiam & præparationes Medicamentorum*; Alter vero D. D. LINNÆUS vicissim Præfecturam *Horti Academici* sibi curæ esse voluit; prælecturus quoque *Historiam Naturalem*, *Dietam*, *Diagnosin* morborum, *Botanicen & Matèriam*

*) Huius Vitæ cursum, præclarum omnino & insignem vide, sis, in *Laudatione Funebri Olavi Rudbeckii habita a Celeberrimo Dn. Professore JOH. IHRE*, Upsaliæ 1741. Quarto.

riam Medicam; quod quidem institutum, primo consensu Academici Senatus, mox nutu & approbatione Illustrissimi Academiae Cancellarii sancitum confirmatumque est.

Celeberrimus D. D. Rosén per breve illud Tempus quo Horti curam gereret duo, eaque insignia commoda procuravit: Prius ut sepimenta antiqua & ruinam minantia exstruerentur, posterius ut spatium Horto dicatum duplo auctius evaderet; eo enim suadente hæredes Rudbeckii proprium quasi Hortum, Academico adjacentem vendebant, qui hodie conjunctus cum antiquo, continet spatium istud cis Aquaria, quo hodie Area Vernalis, Autumnalis, Meridionalis & Hybernacula comprehenduntur.

PRÆFECTURA HODIERNA.

ANno 1742 confirmata, quam diximus, partitione inter Medicinæ Professores, & Clarissimo Dn. Præside Præfecturæ admoto, accesserunt varia fortunæ faventis emolumenta ad Hortum instaurandum perquam necessaria.

Senatum Academicum constituerunt Viri, omnium scientiarum genere Clarissimi *), qui uti omnium disciplinarum justis erant aestimatores, ita & Botanicæ ac Studii Medici commoda curabant, summoque

flagra-

*) Hi fuere: O. Celsius. E. Melander. A. Winbom.
 M. Asp. M. Beronius. D. Solander. A. Berch.
 N. Rosén. C. Linnæus. A. Grönwall. E. Frondin.
 A. Boberg. S. Klingensstierna. A. Celsius. P. Ullén.
 G. Mätthesius. P. Ekerman. J. Ihre. A. Arrhenius.

flagrabant desiderio videre inter musas Upsalienses Hortum Academicum, qui aliis Academicis hortis nullo splendore cederet. Transactum igitur est, ut quidquid ad hanc rem spectare videretur, sum-
tibus Academiae novam consequeretur faciem, ut-
que Aedes Botanicae, neglectae jam ac desertae, re-
dificarentur.

*Senator Regis Regniq̄ue, nec non Praeses Regiae Can-
cellariae, Illustrissimus Comes ac Dominus, CAROLUS
GYLLENBORG*, idemque *Illustrissimus Aca-
demiae Cancellarius*, pro salute eruditae Civitatis o-
mni excubans cura, Catadromo, Observatorio A-
stronomico, & Nosocomio Academico restauratis,
Hortum quoque diligentissime reficiendum jussit &
suasit, transmissio pariter Schemate seu Forma, cu-
jus ad similitudinem disponi voluerat singula area-
rum totiusque Horti spatia.

Nobilissimus Dominus CAROLUS HARLEMAN,
Supremus Aulae Regiae & hortorum Regionum Intendens,
mira artis excellentia nemini per universam Euro-
pam secundus, hoc Schema sua manu praeparave-
rat, ex quo, veluti exemplari, fundus concinnio-
rem acciperet formam.

Quaestor Academiae, Dominus Magister, *Pe-
trus Fulin*, cujus vigilantia & studio prorsus inde-
fesso, reliqua nostri Lycei aedificia insigniter creve-
runt, huic rei procurandae suam diligentiam nun-
quam deesse voluit.

Hortulanus Diedericus Nietzel, quem Anno
1739 huc per literas arcessivit Cl. Dn. Praeses, in

hoc opere maturando dexteritatem suam & experientiam probavit minime vulgarem *).

Clarissimus Dn. PRÆSES a teneris usque annis rei Botanices studiosissimus & ad exteras Europæ Academias in Botanicis famam adsequutus, apud Belgas pariter spatio aliquot annorum Præfectura Horti Cliffortiani perfunctus, Upsaliensis jam demum suscepta Præfectura, nullum non in id studium adhibuit, ut omni plantarum herbarumque adparatu effloresceret Hortus Academiae Upsaliensis.

Mox

*) Natus is Hamburgi, patre item hortulano, artem didicit in Horto Gottorpiensi per annos quatuor. Plures deinde Hortos Germaniæ attento lustravit oculo. Aliquamdiu in viridario Herrenhausensi ad Hannoveram meruit, & spatio sex mensium in Saltz-thaliensi, urbi Guelpherbito finitimo. Postea idem administravit munus ad Husumum Holsatiæ per intervallum quatuor annorum, ubi Hortum Regium, prope desertum & ad incitas redactum, cultum & amœnitati pristinae restitutum reliquit. Bremæ quoque quum per annum spatium substitisset, Horto Jacobi Ortmani per quatuor præfuit annos. Per annos itidem quatuor curam gessit Horti Bevesmontii, ad urbem Britanniae Sauthantoniam jacentis, hinc evocabatur præfurus Horto præcipuæ celebritatis *Cliffortiano*, quam quidem spartam non sine laude tuebatur ad annum 1739, cum vocatione Celebrissimi D:ni Præsidis Upsaliam accessit annos natus triginta sex, advectis secum diversis rarissimarum plantarum generibus, apud Nostrates ante eum diem non visarum; in quibus præprimis numeramus Arborem Camphoriferam; harum autem plantarum pleræque periere vi hiberni frigoris, pro defectu Hybernaculorum.

Mox igitur *domum Præfedi* (fig. 16.) veterem dirui novamque extrui vidimus, muro longe solidiori, fundus quidem & fundamenta eadem, quæ prius, permansere, tamen in altius adsurgit ædificium, ampliantur fenestræ & penetralia commo-
diora ac jucundiora sunt tecto gypfato. *Domici-
lium* inferius usibus familiæ inservit. Superius au-
tem *Præfecto* adsignatum est, ita ut *Conclave (D)*
sit *Museum Naturalium*, *Atrium (C)* privatis lectio-
nibus pateat, *Cameram vero (A) Bibliotheca* *Dn. Præ-*
sidis sibi deposcit propria, & ex qua in *Hortum*
universum oculorum prospectus excurrit, ut con-
stet quam probe pensum suum laboremque absol-
vant operarii, & ne vim rapinamve exerceant ma-
ligni. Postea inutili copia arborum fruticumque
Hortus purgabatur, effodiebatur solumque com-
planabatur. *Ambulacra* decentius instruebantur;
Humus atra & fecundior in areolas colligebatur,
jam elevandas, copia vero arenarum locupleban-
tur *ambulacra*, ad nitorem, siccitatem & ornatum
conciliandum. Hac ergo ratione spatia ipsius *Horti*,
prius depressa, materia large ingesta, humidi-
tate & inæqualitate liberabantur.

AQUARIA (*Dammar*, fig. 7. 8. 9.) effodeban-
tur, ubi fossa olim veterem illum *Hortum* a tractu
jam adjecta sejunxerat, quæ lutulentis nimium &
limosis scatebat aquis, a fonte cis plateam finiti-
mam jacente (fig. 24) erumpentibus. Hac *Aqua-*
ria dispari sunt profunditate, medium seu *Aquarium*
lacustre (fig. 8.) altissime effossum; alterum s. *A-*

quarium fluviatile (fig. 9.), aquiloni oppositum, mediocriter; *Aquarium palustre* (fig. 7.), quod ad meridiem vergit, minimum inter fundum & aquarum superficiem relinquit spatium; idque propterea, ut unumquodque diversis usibus pateat. Latera seu margines viridi vestiebantur cespite, ab aquæ superficie arcto tramite separato, quo ornatus loci & amœnitas conspectior evaderet. Aquarum ductus alliciebantur ad *aquarium palustre* (fig. 7.) per defossos occultosque cylindros & tubos sub platea (fig. 24.); illud autem aquam demittit per similes canales ad *aquarium lacustre* (fig. 8.), hoc deinceps ad *fluviatile* (fig. 9.), ex quo per ejusmodi canales de Horto educitur ad fig. 12. Itaque in hisce *aquariis* perennis & viva suppetebat aqua, quæ nec æstivo tempore exaresceret, nec ardore solis putresceret, neque pluviis imbribusque augetur. Quo quidem pacto Hortus olim, autumnino præsertim & verno tempore, aquis prope inundatus, commodus ac ficcus evasit. Sic ad irrigationes quotidianas, affatim aquarum & quidem vivarum, singulis anni tempestatibus in promptu erat; hinc denique plantis aqua & humore gaudentibus idoneus comparabatur locus.

Duæ AREÆ majores (Quarter), PERENNIS (fig. 10. 10.) & ANNUA (fig. 11. 11.), maximam horti constituunt partem, quarum utraque a se invicem in quadraginta quatuor areolas (sângar) altius congestas, divisa, nec illæ latiores, quam ut aliquis ad latus positus, ab inutili & agresti herba
 eas

eas runcare queat. Unaquæque area sepe viva & humili (Brösthäck) cingitur & ad unumquemque introitum, portula seris communita clauditur, ut Peregrinis & Hospitibus curiosioribus, omnes quidem plantarum species sine obstaculo oculis, non item manu contingere & atrectare liceat. Hæ sepes ad utrumque latus ambulacri majoris (fig. 25. 25.) constant Abietibus tonsis & sempervirentibus, ad latus orientale ex Spiræa & ad reliqua latera ex Syringa, Philadelpho, Berberide, Euonymo ac Salicibus.

HYBERNACULUM (Orangeriet) positum est ad eam partem Horti quæ ad orientem porrigitur, quoniam vero linea solaris oblique locum pertransit (fig. 26.), ita exstructum est Hybernaculum, ut Frigidarium introitu seu portæ (fig. 12. 13.) Horti e regione respondeat, & Brachium septentrionale soli meridionali obvertatur; pars vero australis simili structura occidentem spectat. Fundus alte egestus, nec alia terra ibidem relicta, nisi argilla solidiore & humidior, cui impositæ compages & juncturæ ferri validioris, ad rude saxum fundamenti loco sustinendum: Huic innititur murus de latere coctili ulnas IX. altus, ab illa parte, quæ ad hortum vergit; a postica vero humiliorem habet parietem hæc domus, ut tectum huc paulatim subsidat. Tegitur totum Hybernaculum laminis ferreis, cuius fundamenta Horto objecta arenoso saxo continguntur. Hybernaculum hoc dispescitur in *Frigidarium* (fig. 1.) in medio situm; brachium septentrionale

nale

nale duo complectitur: *Caldarium* (fig. 2.) atrio s. frigidario proximum & *Tepidarium* (fig. 3.), quod hoc brachium terminat. Brachium meridionale (fig. 27. 28. 29. 30. 31.) Hortulano habitandum hodie conceditur.

FRIGIDARIUM (Salen, fig. 1.) in altitudinem VI. ulnarum patet. Paries, ad boream & meridiem spectans, medius in dimidium cylindri (*d. d.*) cavatur; in horum uterque caminus magnitudinis eximia visitur, constans materia figulina, ut locus ille capacissimus incalescat ubi intensius incidit frigus. Prope ad latus occidentale aperitur via hinc (*b*) a domicilio Hortulani, illinc (*c*) a Caldario, fenestra foribus inserta, ut a Frigidario pateat prospectus in virentem semperque florentem æstatem Caldarii. Habet paries occidenti oppositus (*a*) quatuor fenestras capaciores, præter angustius aliud supra januam in Hortum ducentem; qui quidem introitus duplicatis clauditur foribus, ad frigus hibernium prohibendum: tectum gypso illitum: pavimento quadrato lapide calcareo levigato & de Oelandia advecto stratum est.

CALDARIUM, (Dreshuset, fig. 2.) ulnarum VII. altum, pavimento ostentat cocto latere tectum, sesquiulnæ mensura altius pavimento Frigidarii. In angulis borealibus duo comparent camini (*a. b.*) horizontales, quibus ligna injiciuntur extra parietem, & quorum fistulæ horizontaliter sese in longitudinem extendunt ad latus usque meridionale (*g. g.*), postmodum foras in altum exeunt per

mu.

murum septentrioni oppositum (*a. b.*), prout tabula prospectus, in limite Dissertationis nostræ posita demonstrat. Latus australe Caldarii (*g. g.*) sola fenestrarum junctura constat, hunc in modum inclinatis, quem declarat delineatio, in fine hujus opusculi sita, quemque hoc majori adnotatione dignum existimavi, quod Caldarium hac inclinatione fenestrarum, sole radios evibrante, duntaxat ab illo, tantum caloris acquirit gradum, ut Thermometrum *) ad gradus 30 sæpe ascendat, quamvis non facile 20 a 25 admittitur superare gradum Hortulani vigilantia; nec infra 15 gr. hyeme facile descendere, antequam focus defectum solis suppleat. E. G. Beneficio radiorum solis anno 1744. d. 1. Januarii sic incaluit hic locus, ut nonnulli huc ingressi, perque horulæ spatium subsistere cogitantes, post moram decem minutorum, membris omnibus sudore perfusis, foras exire cogerentur. In medio parietis ad Boream, caminus (*c*) duplici ratione accendi potest, partim forinsecus ad locum calefaciendum, partim autem intrinsecus ad vapores humidos inde eliciendos. In medio Caldarii Nostri area est insigniter ampla (*d. e. f.*), humo atra referta, in qua plantarum genera consita, fenestris supra & ab antica collocatis, incrementa capere possunt facillime.

TEPIDARIUM (Belgis Aloe-Kast, fig. 3) pavimentum habet profundius quam Caldarium, du-
asque

*) Thermometrum nostrum est o in puncto congelationis & numerat 100, ad gradus aquæ coquentis.

asque fenestras versus occidentem, ad boream autem unicam, a qua plaga ingressus (a) ab Horto etiam aperitur; ad australe latus vero janua (b) in Caldarium aperitur. Hujus Tepidarii altitudo VI. unarum numeratur. Hic repositoria per gradus, in formam amphitheatri collocata, ad urnas florum exquisitorum continendas.

Ædes Hortulani magnam habent commoditatem, ut possit ille sine ulla molestia, frigore dominante foris, e suis ædificiis Hybernaculum ingredi & explorare, an gradus caloris ubique temperatus sit, nec ne. Extima ejus habitatio meridiem respicit, qui in Museum Horti, successu temporis, commutari poterit; longitudo vero hujus brachii, ad occidentem pictis duntaxat fenestris ornati, in Frigidarium cedit fortasse, auctis aliquando opibus Horti, ut locus, Frigidario jam destinatus, usibus necessariis fervire nequeat. Tum vero domus Hortulani a tergo vel in confinio exstrui posse videntur.

Partes seu latebras Hybernaculi tecto proximas occupant utensilia & instrumenta Horticulturæ destinata *).

VAPO-

*) Qualia: Campana Solaris (Glasklâcka), Carrus (Skottkiârre), Crates arundinaceæ (Mattor), Culter (Knif), Forfex (Sax), Gutturium (Wattukanna), Harpax (Apelpläckare), Ligo (Spade), Olla umbratilis (Skyggklâcka), Rastrum (Râssa seu Hârf), Rutum (Luta seu Raka), Sarcolum (Hacka), Scala (Stega), Tribulus (Fotangel), Tridens (Grep), Trulla (Keller), Vectis (Jernstôr), Vehiculum (Bâr), Uncus ambi dexter (Bardisan), &c.

VAPORARIUM (Drefbäncken fig. 13.) ad latus Hybernaculi occidentale visitur, ligno exstructum & inclinatis fenestris distinctum: repletum denique stercore equino, quod Cortices coriariorum (Garfware bark) contegunt. Urnas hic terra prægnante ex humo atra tenuissima & cribrata plenas videmus; his injecta semina plantarum Indicarum, æstivo tempore, ardore solis & simul calore terræ tamquam in ventre equino excludenda. Vaporarii hujus altitudo $3\frac{1}{2}$ ulnarum numeratur *).

D

SOLA-

*) Vaporariis destitutus quondam O. Rudbeckius senior, furnum ipse ingeniose excogitavit, vaporarii effectum supplens. videatur *G. Lohrman*, sub præsidio *O. Rudbeck*, *Horticultura nova Upsaliensis. Ups. 1664. quart.* Quæ cum rarissima sit, hic eundem in compendium redactum sistam furnum. Locus apricus, cujus 32. pedes in longitudinem, 4. in latitudinem, trabibus inter se junctis cinguntur, quibus lateres cocti imponentur ad altitudinem dimidii pedis. Porrectaque totius structuræ longitudine ab ortu in occasum, supernæ dictorum laterum extremitati alii lateres fastigio pedem non excedentes incumbunt, adeo ut in eorum cavitate apte prunæ queant contineri. Latus muri meridiem spectans 8. foraminibus æquali trium pedum spatio ab se invicem distantibus perforabitur, prunis vere ingerendis accommodatis. Excipient lateres cancelli ænei totam muri supremam cavitationem tegentes. Cancellorum foramina lapilli claudent tam ad terram delapsu arcendam, quam calorem diutius conservandum. Nam terram cancelli sustinebunt altitudinis sesquipedalis, quæ ne protinus diffuat lateribus quoque ad latera supra cancellis dispositis muniatur eiusdem

SOLARIUM (Fensterbäncken fig. 14.) versus meridiem Vaporario respondet; *fenestræ* ad occidentem vergunt, sub quibus per gradus scamna sunt disposita, ad urnas plantarum diversissimarum recipiendas: quæ ita collocatæ & calore maturitatem adsequuntur magis, & adversus vim tempestatis frigoris noctu præsertim communiuntur. Solarium vero hoc ulnas $3\frac{1}{2}$ in altitudinem patet.

APRICARIUM (fig. 12.) Aquariis e regione objicitur, fenestris coopertum, in quo *plantæ succulentæ* æstate collocantur, solares radios excepturæ.

AREA MERIDIONALIS (fig. 5.), magnum est Forum idque nudum, arena constratum: hæc de Hybernaculo prodeuntem Floram versus meridiem excipit, urnarum positu ac serie mire jucunda, quæ autem tempore hiberno in Frigidario commodum acci-

dem cum terra altitudinis. His meridiem versus super erigendæ fenestræ vitreæ per longitudinem domus mobiles. Altitudo fenestrarum quinque erit pedum. Furnus ad latus muri septentrionem vergentis erigendus, facto scilicet primum foramine in medio muri, quod ab omni latere duorum pedum latitudinem complectatur, ad cujus supremum usque furnus exsurget eiusdem cum apertura muri latitudinis in fronte foramen habens, pro prunis ingerendis, quod post injectas prunas claudi debet janua ferrea. Dicto autem furno utimur tempore autumnali, & æstivo, ad prunas excipiendas, ne sub ipsis cancellis admotæ radices herbarum undiquaque dispersas penitus exurant. Semina terræ distinctæ per tubulos terreos, sive vasa fictilia rotunda, atque oblongo concava, & fundi expertia committentur.

accipit hospitium. Hæc vero area *sepe viva* undique septa, *porta* seque clauditur.

AREA VERNALIS (fig. 4.) pars illa Horti nuncupatur, quæ confinis est Vaporario, ejus latus occidentem inter & aquilonem pariete alto includitur, juxta quod plantæ scandentes virescunt lætissimæ: reliqua hujus areæ latera *Sepe* cinguntur, *porta* exitum claudente.

AREA AUTUMNALIS (fig. 6.) Areæ vernali respondet ad partem areæ meridionalis australem, juxta Solarium. Hæc similem in modum quo prior circumvallatur, nisi quod ad austrum *Pergulis* (espaliæ) septa invenitur.

DOMICILIUM PRÆFECTI (fig. 16.) ad occidentem ambitum Horti excipit, per quod **POR-TA MAGNA** & quidem ferrea (fig. 17.), quam munificentia Illustrissimi Comitis & Domini *Frideric* *Gyllenborgii*, Judicis Provincialis, debemus grati, de platea ampliori (*Swartbäcksgatan*) aditum in Hortum patefacit. Illa parte exteriori scutum gerit tribus Coronis, Insigne Regni Sveciæ, ornatum; parte autem interiori Comititiam insignem *Gyllenborgianum* ostentat. Hac itur via per **ARE-AM PRÆFECTI** ædificiis propriam, ab eoque factis ingeniose formatam (fig. 19. 20.): jacet ad dextram ipsa quam diximus, *domus* (fig. 16.); ad sinistram ædiculæ villæ posterioris (fig. 21. 22. 23.).

In Hortum ubi perventum fuerit, a villa Præfecti *Pergulis erectis* secretum, in vicinio obvenit **PULVINUS** (fig. 34. ad 35.) virescens & alius

paullo egestus; commoda ille sedilia præbet qua pergulas spectat, variorum specie florum peramœnus.

Pars Meridionalis Horti interjectu vici s. plateæ minoris a finitimorum ædium tractu disternitur. Interiora series arborum diversarum ornat, quæ ventos & procellæ injurias, arcet facillime.

Partem Horti Borealem ædes civium prope attingunt, ubi *sepes opere topiario* (fig. 33.) tondendæ, ad contegendum Hortum plantatæ.

PARTES EXTERIORES Horti (fig. 26.) Orienti oppositæ, terram prægnantem, stercus, lignorum strues & varia requisita horti excipiunt. Hospitium heic quoque plantæ inveniunt, quibus alibi non conceditur locus, aut quæ sunt in duplo. Ab orientali latere domus hortulani (fig. 32.) Fundus nuper Academici juris factus ad usum ejus privatum.

AMBULACRA (gāngarne) latius patentia Horti hujus Botanici haud vulgarem ornatum conciliant, nec non sepimentum (fig. 40.) illud quod disjungit Aream Vernalem, Autumnalem & Meridionalem, ab ambulacro Aquariorum, includitur **PALIS**, quibus imponuntur urnæ florigeræ æstivo tempore, ad speciem *Horti Pensilis* efficiendam. Via Aream inter Autumnalem & latus meridionale *Ambulacro recto* (fig. 36) destinatur, ad ardorem solis prohibendum; quod huic vero ad aquilonem respondet inter Aream Vernalem & sepimentum a tergo parietis (fig. 39.), *Ambulacro subdiali* adsignatur.

HOR-

HORTICULTURÆ partes in Horto hoc nostro pleræque quotannis tractantur & exercentur, easque facile addiscere possunt studiosi, quales: *Ablactationes* (Sugningar), *Amputationes* (Beskärningar), *Circumpositiones* (Afhångningar), *Delibrationes* (Ympningar i Barken), *Fossiones* (Grafningar), *Inoculationes* (Oculeringar), *Irrigationes* (Wattningar), *Insitiones* (Ympningar), *Runcationes* (Rensningar), *Stercorationes* (Gjödningar), *Submersiones* (Aflågningar), *Tonsuras* (Klippningar), *Transmutationes* (Flyttningar), &c.

FIGURAM HORTI & in *prospectu* & in *Mappa* fundamentali communicavi, ut *Orbis Botanicus* etiam de longinquo Hortum nostrum quasi oculis intueri queat; quo quidem instituto eorum sequutus sum vestigia, qui Hortos Academicos antea sic exhibuere. E. gr. BOERHAVIUS & ROYENUS *Leydensem*, TILLIUS *Pisanum*, BAJERUS *Aldersfinum*, SCHENCKIUS *Patavinum*, MONTI *Bononiensem*, CAUS *Heidelbergensem* Hortum conspectui aliorum subjecerunt.

MENSURARUM HORTI indicem in hac Dissertatione sicco pede præterii, contentus ipsæ *ichnographiæ scalam*, adcurate observatam adposuisse, brevitate Lectoribus fortasse non injucundæ litaturum *).

SALA-

*) Si quis Lectorum mensuræ ulnarum nostratum, h. e. Suecicarum, parum fuerit adsuetus, sciat universa nostra scala *quadrantem Sueticum* (M. quarter) confici quorum quatuor cubitum (1 aln) constituunt.

SALARIIUM.

SALARIIUM annuum (Trågårdens stat) Horto nostro adsignatum sic dispensatur, ut ferat **HORTULANUS** 150 Thaleros monetæ argentæ, præter usum ædium ei adsignatarum, quæ tamen merces adnutu Sacræ Regiæ Majestatis clementissimo, summa 150. Thalerorum adaucta est. Adhæc **HORTO** quotannis 120. Thaleri, monetæ eiusdem, transcribuntur, impendendi ad finum comparandum, ad sepimenta, urnas aliaque necessaria coëmenda.

OPERARII (Trågårdsdrångar) duodecim, quorum singuli quavis æstate laborem 24. Dierum præstant, gratia simul Regia conceduntur; ex hisce itaque quotidie æstate duos operarios in horto videmus.

Hybernaculo denique exstructo, vecturæ 50. **LIGNORUM** ad locum calefaciendum addicuntur, tempore unius cuiusque anni hiemali:

Merces etiam 20. Thalerorum Argenteorum persolvitur **FAMULO HIBERNACULI**, cuius officium est quotidie, quamdiu durat hiems, tempestive Caldario valvulas seu operimenta fenestrarum (Luckorne) & remove & adponere nec non focos omnes Hybernaculi accendere.

Pretium operæ & vigilantia PRÆFECTO Horti *Ædes Botanica* (fig. 16.) habitandæ gratis locantur; sic tamen, ut rationem reparacionum reddere teneatur, & ipse ædificia villæ posterioris (fig. 21. 23.) suis impensis struenda reficiendaque curaret.

PLAN-

PLANTÆ.

ANtequam ad recensionem plantarum herbarumque, raritate & specie insignium, inque Horto nostro succrescentium accedamus, memoriam eorum honorificam præterire, iniquum foret, qui de seminibus & plantis undique colligendis aut huc transmittendis solliciti, præclare de Horto meruerunt; in his:

JUSSIÆUS (Bernh.) *Prof. Botan. Parisinus.*

SAUVAGES (Francisc.) *Prof. Botan. Monspel.*

ROYENUS (Adrian.) *Prof. Botan. Leidens.*

GESNERUS (Albert.) *Archiat. Duc. Würtemb.*

BARRERIUS (Petr.) *Prof. Med. Perpinianens.*

GRONOVIVS (Joh. Frid.) *Senator Urbis Leidens.*

DILLENIVS (Joh. Jac.) *Prof. Botan. Oxoniens.*

COLLIVSONVS (Petr.) *Mercator. Civit. Lond.*

LAWSONVS (Isaac.) *Med. Castrens. Reg. Angliæ.*

CATESBÆVS (Marc.) *Clariss. Peregrinator. Lond.*

HALLERVS (Albert.) *Prof. Botan. Gottingens.*

GLEDITSCHIVS (J. G.) *Prof. Botan. Berolinens.*

LVDVIGIVS (Chr. Gottl.) *Prof. Med. Lipsiensis.*

WAGNERVS (P. Chr.) *Arch. March. Brand. Culmb.*

BERGERVS (Car. Aug.) *Prof. Botan. Francof.*

GMELINVS (Joh. Georg.) *Prof. Hist. Nat. Petrop.*

AMMANNVS (Joh.) *Prof. Botan. Petropolit.*

Horum nomina in Horto nostro semper magni sunt faciendâ, ut qui omnes ac singuli magnum numerum rarissimarum plantarum misere, maxima vero in copia *Gesnerus, Sauvages, Royenus &*, qui reliquis facile hac in parte præferendus, *Jussæus.*

Nec

Nec silentio prætermittendum, horum unumquemque amore & amicitia, quæ illis cum Celeberrimo Domino Præsidente intercessit, ad hanc operam præstandam, impulsus fuisse.

Nostratum e numero sequentes plantarum plurimis speciebus Hortum locupletarunt. Ut:

CRONSTEDT (Jacobus) *Comes, Regis Regni-que Senator*, ex horto proprio Fullerôensi varias misit.

EKEBLAD (Claudius) *Comes, Consiliarius Regiæ Cancellariæ, Minister & Plenipotentarius Regis Regni-que Sueciæ ad aulam Gallicam*, variarum generum plantarum e Gallia huc transmisit.

BIELCKE (Steno Carolus) *Lib. Bar. S. Dicasterii Aboënsis Consiliarius*, misit numerosissima semina e Russia, præsertim Sibirica.

CELSIUS (Olaus) *S. S. Theolog. Doct. & Prof. Prim. Upsaliensis*, varias quoque plantas ab interitu vindicavit, Horti antiqui indigenas apud se fovendo, quas deinceps priori suæque patriæ bona reddidit fide.

BÆCK (Abrahamus) *Med. Doct. & Pract. Stockholmensis*, plurimas, præsertim succulentas, in itinere apud externos conquistas misit.

BÆLTERUS (Sveno) *S. Regiæ Celsitudinis Concionat. Aulicus*, e Moscovia varias transmisit plantas.

Sic adeo ope Virorum doctrinæ fama Clarissimorum, nec non indefessa opera & studio Dissertationis nostræ Celeberrimi Præsidis, intra triennium duntaxat in tantum excrevere horti divitiæ,
ut si

ut si Hortum Parisinum, Leidensem, Oxoniensem & Cliffortianum exceperis, alius quisquam in orbe Europæo, multitudine & copia specierum plantarum diverfarum vix, opinor, superabit.

AREA PERENNIS superbit plantis, quarum radices vel gelu nostrum hibernum maxime intensum ferant facillime, quorum in numerum pleræque *plantarum indigenarum* adscriptæ, quibus tamen insignis portio de plagis *Americæ & Europæ borealibus* advectæ, jungenda. Nominatim vero, pauca recensebimus:

<i>Aconitum,</i>	<i>Daphne,</i>	<i>Lathyrus,</i>
<i>Anthericum,</i>	<i>Epimedium,</i>	<i>Myrica,</i>
<i>Asarum,</i>	<i>Eryngium,</i>	<i>Narcissi,</i>
<i>Adonis,</i>	<i>Ebulus,</i>	<i>Ornithogala,</i>
<i>Arabis,</i>	<i>Echinops,</i>	<i>Primulæ,</i>
<i>Althea,</i>	<i>Fritillariæ,</i>	<i>Pulsatillæ,</i>
<i>Artemisia Carol.</i>	<i>Globularia,</i>	<i>Rhodiola,</i>
<i>Aristolochia,</i>	<i>Galanthus,</i>	<i>Ranunculi,</i>
<i>Betula nana,</i>	<i>Hedera,</i>	<i>Rheum,</i>
<i>Gladiolus,</i>	<i>Hyacinthi,</i>	<i>Sanguisorba,</i>
<i>Circeæ,</i>	<i>Hemerocallis,</i>	<i>Saponaria Carol.</i>
<i>Crocus,</i>	<i>Irides,</i>	<i>Saxifraga,</i>
<i>Cornus herbacea,</i>	<i>Imperatoria,</i>	<i>Squamaria,</i>
<i>Colchicum,</i>	<i>Ligustrum,</i>	<i>Strutiopteris,</i>
<i>Crysofplenium,</i>	<i>Lonicera,</i>	<i>Tradescantia,</i>
<i>Clematis,</i>	<i>Leucojum,</i>	<i>Thalictrum,</i>
<i>Dianthus,</i>	<i>Lilia,</i>	<i>Vinca, &c.</i>
<i>Dentaria,</i>		

AREAM ANNUAM illæ occupant plantæ, quæ æstivo tempore sub diu feruntur, quarumque radices unum annum aut etiam per biennium durant: ut;

<i>Androsace,</i>	<i>Hippocrepis,</i>	<i>Reseda,</i>
<i>Anagallis,</i>	<i>Isatis,</i>	<i>Scabiosæ,</i>
<i>Aphaca,</i>	<i>Knautia,</i>	<i>Sberardia,</i>
<i>Argemone,</i>	<i>Lagurus,</i>	<i>Sceptrum carolin.</i>
<i>Crucianella,</i>	<i>Lycopsis,</i>	<i>Scandix,</i>
<i>Cerintbe,</i>	<i>Lunaria,</i>	<i>Scorpiurus,</i>
<i>Caucalis,</i>	<i>Lupini,</i>	<i>Securidaca,</i>
<i>Cunila,</i>	<i>Micropus,</i>	<i>Tordylium,</i>
<i>Clypeola,</i>	<i>Medicagines,</i>	<i>Tropæolum,</i>
<i>Cheiranthus,</i>	<i>Moluccella,</i>	<i>Tribulus,</i>
<i>Crepis,</i>	<i>Moebria,</i>	<i>Trionum,</i>
<i>Dipsacus,</i>	<i>Nigellæ,</i>	<i>Trigonella,</i>
<i>Digitalis,</i>	<i>Oenothera,</i>	<i>Valantia,</i>
<i>Fumaria canadens.</i>	<i>Ornithopus,</i>	<i>Viciæ,</i>
<i>Glaucium,</i>	<i>Panicum,</i>	<i>Vulvaria,</i>
<i>Hypecoum,</i>	<i>Phalaris,</i>	<i>Xeranthemum. &c.</i>
<i>Hesperis,</i>		

AREA VERNALI illæ plantarum species continentur, quæ hiberno tempore cortegi debent &, adventante vere, fenestrarum beneficio interdum sua capient incrementa. His vicinæ sunt plantæ de SIBIRIA, eademque variæ, veluti:

<i>Alyssa,</i>	<i>Bunias,</i>	<i>Isopyrum,</i>
<i>Astragali,</i>	<i>Centauræ,</i>	<i>Leonuri,</i>
<i>Anemones,</i>	<i>Corispermum,</i>	<i>Lactuca,</i>
<i>Asphalati,</i>	<i>Dracocephala,</i>	<i>Melica,</i>
<i>Aschyron T.,</i>	<i>Helxine,</i>	<i>Nepeta Lophantus,</i>
<i>Blitum,</i>	<i>Heracleum,</i>	<i>Papaver,</i>
		<i>Porra,</i>

<i>Porra,</i>	<i>Seda,</i>	<i>Vicia,</i>
<i>Ruyschiana,</i>	<i>Scutellariae,</i>	<i>Urtica,</i>
<i>Seneciones,</i>	<i>Tussilago Anandr.</i>	<i>Ziziphora, &c.</i>
<i>Statice,</i>	<i>Valeriana,</i>	

Habet quoque hæc Area plantas juxta sepimentum scandentes; utpote, *Convolvuli, Ipomæa, Pepones, &c.*

AREA AUTUMNALIS adparatum earum ostentat plantarum, quæ hieme ramis abietum resectis muniuntur, in quarum classẽ copia quædam insignis VIRGINIÆ debetur; illæ sunt:

<i>Asteres Virgin.</i>	<i>Eupatoria,</i>	<i>Monarda,</i>
<i>Atropa,</i>	<i>Helenia,</i>	<i>Papaver perenne,</i>
<i>Clinapodium,</i>	<i>Kleinia,</i>	<i>Rudbeckia,</i>
<i>Coreopsis,</i>	<i>Linum perenne,</i>	<i>Silphium,</i>
<i>Erigeron,</i>	<i>Mimulus,</i>	<i>Verbena, &c.</i>

AREA MERIDIONALIS æstivo excipit gremio illas plantarum species, quibus per menses hiernos hospitium adcommodavit *Frigidarium* nostrum; suntque:

<i>Ambrosiæ,</i>	<i>Cephalanthus,</i>	<i>Crambe,</i>
<i>Arctotis,</i>	<i>Cornus Virginian.</i>	<i>Coluthea,</i>
<i>Acanthus,</i>	<i>Cedrus,</i>	<i>Dierwilla,</i>
<i>Alaternus,</i>	<i>Chrysocome,</i>	<i>Euonymus virgin.</i>
<i>Amygdalus,</i>	<i>Cisti,</i>	<i>Falcata Riv.,</i>
<i>Armeniaca,</i>	<i>Celtis,</i>	<i>Ficus,</i>
<i>Asclepias arbores.</i>	<i>Coronilla,</i>	<i>Grevia,</i>
<i>Ammi,</i>	<i>Celsia,</i>	<i>Genista,</i>
<i>Aralia,</i>	<i>Carlina,</i>	<i>Glycyrrhiza,</i>
<i>Asphodelus,</i>	<i>Chenopodium frut.</i>	<i>Garidella,</i>
<i>Bignonia,</i>	<i>Cochlearia glastif.</i>	<i>Galega,</i>
<i>Beidalsar,</i>	<i>Criethmum,</i>	<i>Hibiscus Cyriacus,</i>
<i>Castanea,</i>	<i>Coriaria,</i>	<i>Heliotropia,</i>

<i>Hellebori,</i>	<i>Osteospermum,</i>	<i>Ruscus,</i>
<i>Jasmina,</i>	<i>Oenanthe,</i>	<i>Salviae africanae,</i>
<i>Iberis,</i>	<i>Phaseoloides,</i>	<i>Stoechas,</i>
<i>Ilex,</i>	<i>Padi,</i>	<i>Santolinae,</i>
<i>Juglans,</i>	<i>Phyllyreae,</i>	<i>Spartia,</i>
<i>Liriodendron,</i>	<i>Persica,</i>	<i>Smyrnum,</i>
<i>Lycium,</i>	<i>Pyretum,</i>	<i>Sisyinchium,</i>
<i>Lavendulae,</i>	<i>Phlox,</i>	<i>Toxicodendron,</i>
<i>Lavatera,</i>	<i>Phytolacca,</i>	<i>Tinus,</i>
<i>Laurus,</i>	<i>Peganum,</i>	<i>Trachelium,</i>
<i>Meliantbus,</i>	<i>Phlomis,</i>	<i>Teucra,</i>
<i>Morus,</i>	<i>Prasium,</i>	<i>Telephium,</i>
<i>Menispermum,</i>	<i>Rosmarinus,</i>	<i>Thuya,</i>
<i>Melittis,</i>	<i>Rubia,</i>	<i>Vitis,</i>
<i>Marrubium,</i>	<i>Ricinus,</i>	<i>Zygophyllum, &c.</i>
<i>Myrtus,</i>		

FRIGIDARIUM æstivo vacat tempore infer-
vitque *Lectionibus Publicis*, Professori Botanices ha-
bendis, plantarumque demonstrationibus.

CALDARIUM hieme æque atque æstate reci-
pit illas plantas, quas Regiones ardore solis calen-
tes & intra Tropicos positæ nobiscum communi-
caverunt: quales ASIA, AFRICA & AMERI-
CA. Ut,

<i>Acasia ægyptiaca,</i>	<i>Boerhaavia,</i>	<i>Convolvuli,</i>
<i>Abrus,</i>	<i>Bauhinia,</i>	<i>Capsica,</i>
<i>Adhatoda,</i>	<i>Bromelia,</i>	<i>Canne,</i>
<i>Ammannia,</i>	<i>Coffea,</i>	<i>Celosia,</i>
<i>Acalypha,</i>	<i>Colocasia,</i>	<i>Coix,</i>
<i>Anastatica,</i>	<i>Cofus,</i>	<i>Cardiospermum,</i>
<i>Ageratum,</i>	<i>Commelinee,</i>	<i>Dioscorea,</i>
<i>Bahobab,</i>	<i>Corallo dendron,</i>	<i>Elephantopus,</i>
<i>Bazella,</i>	<i>Cassia,</i>	<i>Gomphrena,</i>
		<i>Gvilan-</i>

<i>Gvilandina,</i>	<i>Melochia,</i>	<i>Phyllanthus,</i>
<i>Gossypium,</i>	<i>Mollugo,</i>	<i>Rivinna,</i>
<i>Hibisci,</i>	<i>Momordica,</i>	<i>Ruellia,</i>
<i>Hymenæa,</i>	<i>Nerium,</i>	<i>Sesban,</i>
<i>Indigo,</i>	<i>Nyctambes,</i>	<i>Sida,</i>
<i>Jussiaea,</i>	<i>Plumbago,</i>	<i>Siegesbeckia,</i>
<i>Jatropha,</i>	<i>Phœnix,</i>	<i>Solana,</i>
<i>Kaempferia,</i>	<i>Parkinsonia,</i>	<i>Saururus,</i>
<i>Lantana,</i>	<i>Passiflora,</i>	<i>Styrax,</i>
<i>Martynia,</i>	<i>Physalis,</i>	<i>Triumfetta,</i>
<i>Millena,</i>	<i>Paullinia,</i>	<i>Tournefol,</i>
<i>Malpighia,</i>	<i>Petiveria,</i>	<i>Urena,</i>
<i>Melothria,</i>	<i>Psidium,</i>	<i>Zingiber, &c.</i>
<i>Mimosa,</i>		

TEPIDARIUM plantas continet vel succulentas, vel de Capite Bonæ spei advectas; utpote:

<i>Amaryllides,</i>	<i>Carpestum,</i>	<i>Ixia chinensis,</i>
<i>Andrachne,</i>	<i>Euphorbia foliac.</i>	<i>Phyllis,</i>
<i>Cyclamen,</i>	<i>Gerania africana,</i>	<i>Poryphyllon,</i>
<i>Cercis,</i>	<i>Gleditschia,</i>	<i>Psovalia,</i>
<i>Cleome,</i>	<i>Hermannia,</i>	<i>Rhus african.,</i>
<i>Citri,</i>	<i>Hemanthus,</i>	<i>Sempervivum ca-</i>
<i>Cupressus,</i>	<i>Hedysarum canad.</i>	<i>nariense,</i>
<i>Ceratomia,</i>	<i>Yucca,</i>	<i>Volchameria. &c.</i>

APRICARIUM æstivo tempore plantas possidet succulentas, quæ, frigore urgente hiberno, aut in Caldario, aut etiam in Tepidario hospitium sibi vindicant; Tales sunt:

CACTUS subrotundus tectus tuberculis ovatis barbatis.
Linn. cliff. 181.

CACTUS quadrangularis longus erectus, angulis compressis. Linn. cliff. 181.

CACTUS

- CACTUS scandens angulis quinque pluribusque obtusis.
Linn. cliff. 182.
- CACTUS triangularis articulatus (angulis dentatis).
Linn. cliff. 182.
- CACTUS sexangularis longus erectus. Linn. cliff. 181.
- CACTUS octangularis longus erectus: angulis compressis undilatis, spinis lana longioribus. Linn. cliff. 182.
- CACTUS compressus articulatus ramosus: articulis ovato-oblongis, spinis subulatis. Linn. cliff. 183.
- CACTUS compressus articulatus ramosus: articulis subovatis hinc retusis. Tuna major, spinis validis flavicantibus, flore sulphureo. Dill. elth. 398. T. 296. f. 382.
- CACTUS compressus articulatus ramosus: articulis linearibus inermibus. Tuna mitior, flore sanguineo, cochenuifera. Dill. elth. 399. t. 297. f. 383.
- CACTUS compressus articulatus ramosissimus, articulis ovatis, spinis setaceis. Linn. cliff. 183.
- CACTUS tereti compressus articulatus ramosissimus.
Linn. cliff. 182.
- CACTUS scandens teres, punctis echinatis seriatim ulterius. Opuntia americana minima flagelliformis.
Plum. spec. 6.
- CACTUS caule denudato spinoso, foliis ovato-lanceolatis. Linn. cliff. 183.
- EUPHORBIA aculeata triangularis subnuda articulata, ramis patentibus. Linn. cliff. 196.
- EUPHORBIA aculeata nuda quadrangularis. Linn. cliff. 196.
- EUPHORBIA aculeata nuda multangularis, aculeis gemminatis. Linn. cliff. 196.

- EUPHORBIA *aculeata seminuda*, angulis oblique tuberculatis. Linn. cliff. 196.
- EUPHORBIA *inermis tecta tuberculis imbricatis foliolo lineari instructis*. Linn. cliff. 197.
- EUPHORBIA *inermis fruticosa nuda filiformis volubilis, cicatricibus oppositis*. Linn. cliff. 197.
- EUPHORBIA *inermis fruticosa subnuda filiformis flaccida, foliolis alternis*. Linn. cliff. 197.
- EUPHORBIA *inermis fruticosa subnuda filiformis erecta, ramis patulis determinate confertis*. Linn. cliff. 197.
- ALOË *foliis lanceolatis planis erectis radicatis*. Linn. cliff. 132.
- ALOË *foliis canaliculatis trifariam imbricatis, caulinis apice retroflexo patulis*. Linn. cliff. 132.
- ALOË *foliis canaliculatis trifariam imbricatis radicatis erectis, angulis ternis cartilagineis*. Linn. cliff. 132.
- ALOË *foliis rhomboidalibus crassis quinquesariam imbricatis apice triquetris plano exstantibus*. Linn. cliff. 132.
- ALOË *foliis ovatis acuminatis: caulinis quinquesariam imbricatis*. Linn. cliff. 132.
- ALOË *foliis ovato-lanceolatis carnosiss apice triquetris, angulis inermibus dentatis*. Linn. cliff. 131. varietates α . β .
- ALOË *foliis ovato-subulatis acuminatis, tuberculis cartilagineis undique adpersis*. Linn. cliff. 131.
- ALOË *foliis linguiformibus patulis distichis*. Linn. cliff. 132. varietates α β γ δ .
- ALOË *foliis caulinis dentatis amplexicaulibus vaginantibus*. Linn. cliff. 131. varietates β . γ δ .

- ALOË foliis spinosis confertis dentatis vaginantibus planis maculatis. Linn. clif. 130.
 ALOË foliis lanceolatis dentatis spina cartilaginea terminatis radicalibus. Linn. clif. 130.
 COTYLEDON foliis laciniatis. Linn. clif. 174.
 ANACAMPSEROS foliis acuminatis Linn. clif. 207.
 ANACAMPSEROS caule arboreo, foliis cuneiformibus oppositis. Linn. clif. 207.
 TETRAGONIA. Linn. clif. 188.
 AIZOON foliis obverse ovatis Linn. clif. 215.
 MESEMBRYANTHEMUM foliis alternis ovatis obtusis unaulatis. Hort. clif. 216.
 MESEMBRYANTHEMUM foliis apice barbatis. Hort. clif. 216.
 MESEMBRYANTHEMUM foliis lanceolatis glabris crenulatis. Linn. clif. 217.
 MESEMBRYANTHEMUM acaule. foliis linguiformibus altero margine crassioribus. Hort. clif. 217. δ.
 MESEMBRYANTHEMUM foliis subulatis subtus nudique scabris. Hort. clif. 219.
 MESEMBRYANTHEMUM foliis subulatis semiteretibus glabris internodio longioribus. Linn. clif. 220.
 MESEMBRYANTHEMUM caulescens. foliis glabris subulatis semicylindræis recurvis connatis longissimis. Linn. clif. 219. α.
 MESEMBRYANTHEMUM foliis semicylindræis acutis connatis arcuatis lævibus. Hort. clif. 220.
 MESEMBRYANTHEMUM foliis teretibus alternis obtusis. KALI floridum repens aizoides neapolitanum. Coll. ecphr. 2. p. 72. t. 73.

SEMPERVIVAM caule inferne nudo levi ramoso. Hort. cliff. 178.

VAPORARIUM ineunte vere rarissimas fovet plantas, quæ partim e suis seminibus ibi eliciuntur, partim e Caldario desumptæ, post diuturnam hiemis moram veluti reviviscunt.

SOLARIUM æstivo complectitur tempore vel illas herbarum species, quæ recens enatæ ventorum aërisque rigorem & intemperiem sustinere nequeunt, vel quæ e Tepidario transpositæ heic vigorem recipiunt; ut: *Centunculus Lini stellati*, *Coris*, *Corrigiola*, *Lythrum Hyssopifolia dictum*, *Podophyllum*, &c.

AQUARIUM PALUSTRE ad latera truncos horizontales seu parietes habet, aquam a solo separantes, inter illos vero & ipsam humum repletum est spatium humo limosa e paludibus desumpta, cui infertæ plantæ palustres. veluti:

<i>Acorus</i> ,	<i>Iris</i> ,	<i>Scheuchzeria</i> ,
<i>Alisma</i> ,	<i>Juncus</i> ,	<i>Sium</i> ,
<i>Butomus</i> ,	<i>Pbellandrium</i> ,	<i>Schœnus</i> ,
<i>Cyperus</i> ,	<i>Sparganium</i> ,	<i>Sisymbrium</i> ,
<i>Erigeron</i> ,	<i>Scirpus</i> ,	<i>Triglochin</i> , &c.
<i>Eriophora</i> ,		

AQUARIUM FLUVIATILE fundo suo tenet plantas fluviatiles & lacustres; e. g. *Hottonia*, *Hippuris*, *Myriophyllum*, *Potamogetones*, *Sagittaria*, *Utricularia*, &c. margines vero hujus aquarii species *Caricum* 20 vestiunt.

(22)

AQUARIUM LACUSTRE stellata figura & artificio hortulani insignis, non alias alit plantas, quam eas, quæ foliis natant: ut, *Nymphaea lutea*, *Nymphaea alba*, *Hydrocharis*.

MUSEA.

Domus Præfecti varia ad spectatorum voluptatem ostentare potest. Excellentissimorum quorumque ibi Botanicorum EFFIGIES oculis usurpare licet, verbi gratia:

<i>Vailantii</i> ,	<i>Tournefortii</i> ,	<i>Rivini</i> ,	<i>Raii</i> ,
<i>Morisoni</i> ,	<i>Sloanei</i> ,	<i>C. Baubini</i> ,	<i>Columnæ</i> ,
<i>Tilli</i> ,	<i>Jungermanni</i> ,	<i>Plukenetii</i> ,	<i>Breynii</i> ,
<i>Boerhaavii</i> ,	<i>Burmanni</i> ,	<i>Kœnigii</i> ,	<i>Pauli</i> ,
<i>Camerarii</i> ,	<i>Fuchsii</i> ,	utriusque	<i>Rudbeckii</i> ,

quæ parietes atrii exornant, præter varias item ichnographias *Hortorum Academicorum*, in Europæo orbe maxime illustrium.

In Museo proprio Præfecti selectissimam BIBLIOTHECAM & librorum adparatum Botanicorum reperies, nec non HERBARIUM seu exsiccatum plantarum maximum, quas unquam usquam possedit Regnum Svecicum; adhuc curiosis offertur oculis ingens multitudo PISCIMUM, eodem modo, quo herbæ, papyro allitorum: quorum pars maxima ab illustri Botanico, *J. F. Gronovio*, ita præparata cernitur; servatur heic etiam copia LAPIDUM numerum ter millenarium supergressa.

MUSEUM ACADEMICUM in meridionali parte domicilii seu Camera (D) adſervatum, conſtans maximam partem Donariis *Sacræ Regiæ Ceſtitudinis & Principis Sereniſſimi ADOLPHI FRIDERICI*, quin & *Illuſtriſſimi Cancellarii Academiæ Uſſalienſis, Excellentiſſimi Comitſ ac Domini CAROLI GYLLENBORGII*. Partem horum non minimam conſtituunt SERPENTES INDICI, ut: *Vipera Caudiſona, Amphibæna, Ahetulla Zeilonenſis, Cobella Americana, Petola americana, &c.* LACERTÆ, inter quas *Crocodylus, Iguana, Draco volans, Ameira, Tejugvacu, Temapara, Lemniſcata, Salamandra, Cordylus, Gecco,* RANÆ & TESTUDINES *variæ*: PISCES exotici bene multi, quos inter *Cyprinus auratus Chinenſium, Torpedo, Piſcis trigonus, Orbis echinatus, &c.* AVES itidem numeroſæ, a Chinenſibus tam adcurate vivideque expreſſæ, ut crederes facile ſpirare ac vivere has earum effigies; quam plurima deinde fructuum genera, in quibus elaborandis mirificum artis & indiſtriæ ſuæ ſpecimen dedit natio præfata Chinenſium, ut vel horum minimus pomorum adſpectus guſtandi comedendique deſiderium ciere apud ſpectatorem poſſit. Huc accedunt quæ heic adſervantur CORALLIA & LITHOXYLA, nec non PETRIFICATA permulta ac diverſa, eorumque eximia ſpecies & pulcritudo.

Hodieque igitur ingens modus plantarum, Lapidum & Animalium, intra breve temporis interval-

tervallum huc commigrantium, in Horto Upsaliensi, naturæ peritorum non minus quam curiosorum mirifice pascit oculos.

EPILOGUS.

ITa demum sensimus vidimusque læti, Hortum Academicum ad frigidiores septentrionis plagas recedentem, in adspæctum ac lucem produxisse ingentem plantarum herbarumque multitudinem, sub nostro cælo, ad hoc usque tempus, nusquam visarum. Eundem animadvertimus Hortum prorsus egregium, intra hoc triennium prioris fati difficultates eluctatum, in statum quotidie meliorem feliciter emeruisse. Mirati sumus gratulabundi, Magnum & Incomparabilem Academiæ Nostræ Mæcenatem & CANCELLARIUM omnes curas, summæ Auctoritati junctas, ad hoc opus perficiendum promovendumque impendisse. PROFESSORES nostri Lycei Celeberrimos intelleximus omne studium & cogitationes in id convertisse, ut literis dicata Juventus Patriæ, fructum hinc & emolumentum perciperet. Nulli præterea nostrum non apparuit, quantam, quamque admirabilem sollicitudinem ac diligentiam PRÆFECTUS HORTI Celeberrimus pro acquirenda ingenti vi & multitudine plantarum, tam indigenarum quam exoticarum cumprimis, earumque consitione & cultura, adhibuerit, quæque sub Præfecti laudatissimi quotidiana

na

na inspectione & indefessa cura, specimina suæ peritiae & operæ dederit HORTULANUS.

Si proinde fors ita ferat, ut quemadmodum cœpit, sic faustis vigeat incrementis Hortus noster Academicus, eundem aliis ubique terrarum, aut palmam dubiam facturum, aut prærepturum, facile auguramur. Nos vero, illi crescentis fortunæ florem continuum ac diuturnitatem, nullis iniquioris fati procellis attaminatam, ferio exoptamus.

S. O. N. H.

Explicatio Mappæ fundamentalis.

1. Frigidarium. *a. janua horti. b. janua hortulani. c. janua caldarii. d. d. Camini.*
2. Caldarium. *a. b. Furni s. Camini horizontales. c. Caminus erectus. d. e. f. Pulvinus seu Area. g. Fistula caminorum.*
3. Tepidarium. *a. janua horti. b. janua caldarii. c. caminus.*
4. Area vernalis.
5. Area meridionalis.
6. Area autumnalis.
7. Aquarium palustre.
8. Aquarium lacustre.
9. Aquarium fluviatile.
10. Area perennis.
11. Area annua.
12. Solarium.
13. Vaporarium.
14. Apricarium.
15. Platea australis *juxta hortum.*
16. Domus Præfecti. *a. Bibliotheca. c. Atrium. d. Museum. in concameratione superiore domus.*
17. Porta magna.

18. Porta minor.
19. Vallis artificialis.
20. Ornamenta viridia.
21. Domunculæ præfecti.
22. Villa posterior.
23. Stabulum.
24. Locus unde aqua *ducitur in hortum per ductus subterraneos.*
25. Platea magna, a Swartbäcken dicta.
26. Linea meridionalis.
27. 28. 29. 30. 31. Concamerationes Hortulani.
32. Hortulani Macellum.
33. 34. Ambulacrum Boreale.
35. 36. Ambulacrum Meridionale.
37. Locus pro terra cribrata.
38. Ambulacrum subdiale.
39. Paries pro plantis scandentibus.
40. Introitus areæ vernalis aut autumnalis.
41. Ambulacrum transversale posterius.
42. Ambulacrum magnum.
43. Sedilia.
44. Fenestræ subhorizontales.
46. Villa hortulani.
47. Porta hortulani.

COR.

61

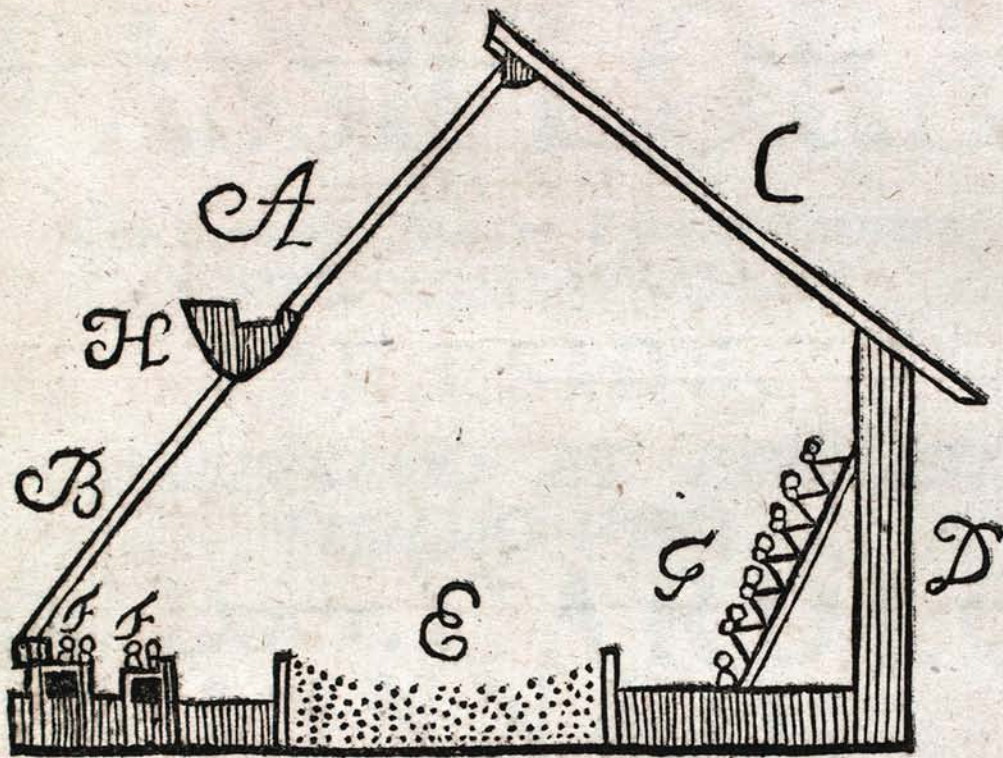
100

CORRIGENDA

Pag. 1. lin. 8. *Pathologia*, *Aitbiologica* leg. *Patho-*
logia Aitbiologica Pag. 7. lin. 8. *dubium* leg. *dubiam*
Ead. pag. lin. 16. apparatus leg. *adparatum* Pag.
ead. lin. 22. accedere, illum leg. *accedere ac illum*
Ead. pag. lin. 24. apparatus leg. *adparatum* Pag. 8.
lin. 8. utendam leg. *utendo* Pag. *ead. lin. 26. trecen-*
tis leg. *noningentis* Pag. 11. *lin. 4. quantumque An-*
tiquitates leg. *quantumque in Antiquitates* Pag. 16.
lin. 6. gereret duo, leg. *gereret, duo,* *Ead. pag. lin.*
10. hæredes leg. *Heredes* Pag. 18. *lin. 21. spatium*
leg. spatium Pag. 27. *lin. 1. accipit* leg. *accipiunt*

Reliqua errata Typographica Benevolus ipse
corrigit Lector.

DELINEATIO TAB. IV.
 Inclinationis fenestrarum Caldarii.

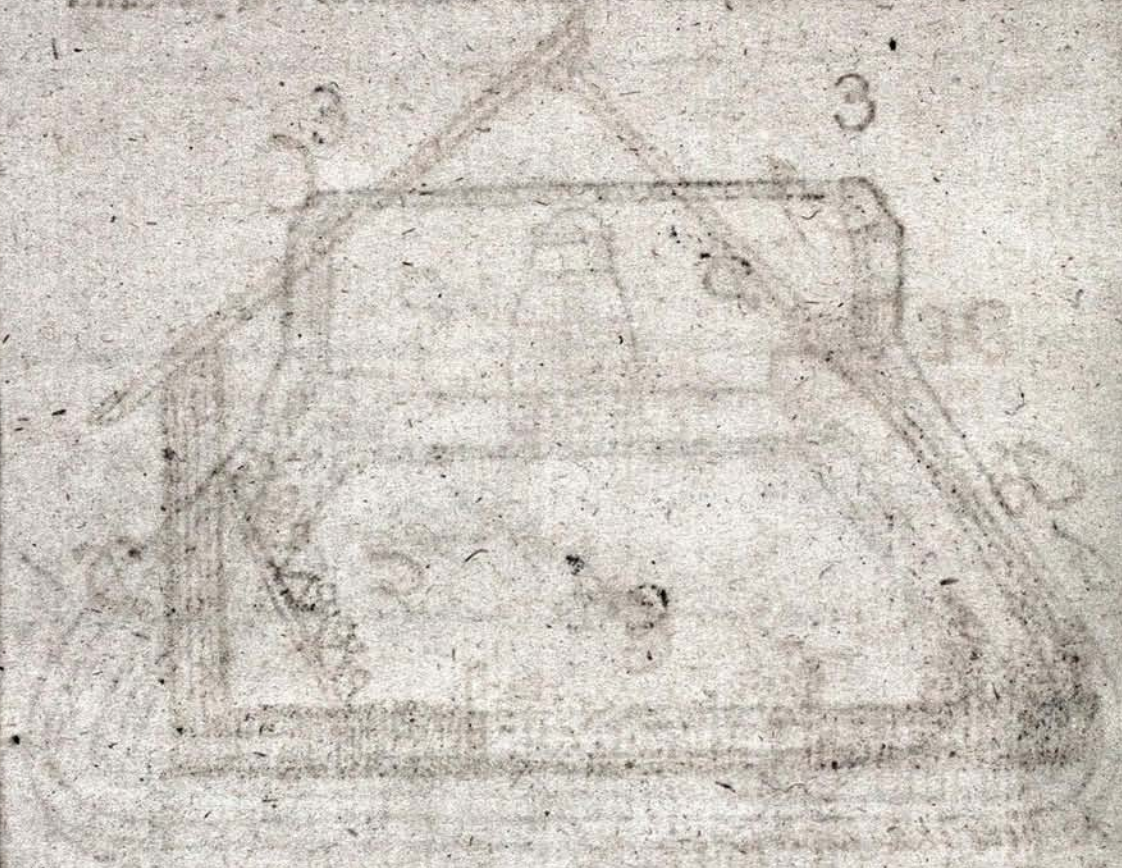

- A. Fenestræ superiores.
 B. Fenestræ inferiores.
 C. Tectum Caldarii.
 D. Paries septentrionalis.
 E. Area plantis rarissimis & exoticis consita.
 F. F. Fistulæ caminorum, cum impositis urnis floribus repletis.
 G. Urnæ plantis succulentis refertæ & per gradus posita.
 H. Ambulacrum famuli extra fenestras, ut valvas mane auferat, vesperi vero claudat, confectum.

PLATE

PROBATION

General Instructions for the Probation Department

1. The Probation Department is established to provide supervision and guidance to offenders in the community.

2. The Department's primary responsibility is to ensure the public safety and the successful reintegration of offenders into society.

3. Probation officers are responsible for monitoring the progress of offenders, providing counseling, and enforcing the conditions of their probation.

4. The Department works closely with the courts, law enforcement, and other community agencies to coordinate the supervision of offenders.

5. Probation officers must maintain accurate records and reports on the activities and progress of the offenders under their supervision.

6. The Department is committed to providing fair and equitable treatment to all offenders, regardless of their race, ethnicity, or social background.

7. Probation officers should maintain a professional and ethical standard in all their interactions with offenders and the public.

8. The Department is authorized to use various tools and techniques to monitor and supervise offenders, including electronic monitoring and community-based supervision programs.

9. Probation officers should be vigilant in identifying and addressing any potential risks or violations by offenders.

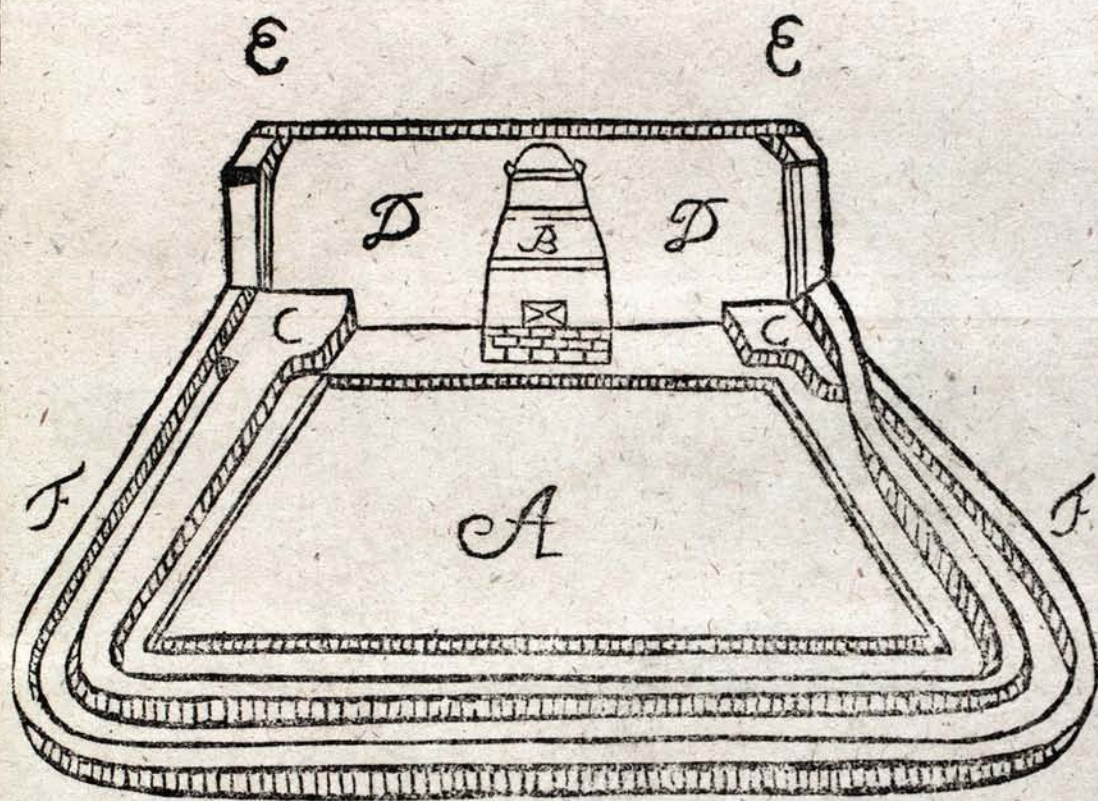
10. The Department is committed to ongoing training and professional development to ensure the highest quality of supervision and services.

PROSPECTUS

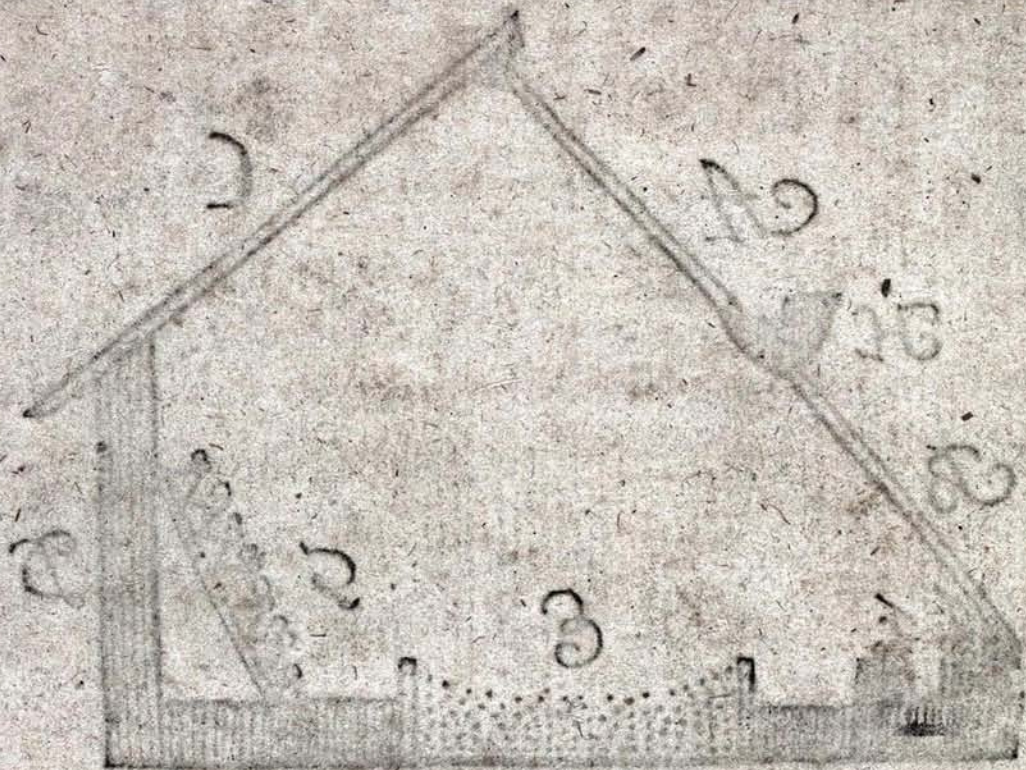
TAB. III.

Caldarii interior, ut Fistulæ Caminorum pateant.

- A. Area plantis varioribus referta.
 B. Caminus ad parietem Borealem situs.
 C. C. Camini duo Horizontales.
 D. D. Paries Borealis.
 E. E. Exitus Fistularum Caminorum in Boreali pariete.
 F. F. Fistulæ caminorum, quæ totum Caldarium horizontaliter circumeunt.

DE INVENTIONE
 LACRIMARUM CILII

- A. Lacrimalis glandula
- B. Lacrimalis ductus
- C. Lacrimalis sacculus
- D. Lacrimalis foramen
- E. Lacrimalis foramen
- F. Lacrimalis foramen
- G. Lacrimalis foramen